

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Уманський національний університет садівництва
Освітня програма	36690 Економіка
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	051 Економіка

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Уманський національний університет садівництва
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	36690
Назва ОП	Економіка
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Штулер Ірина Юріївна, Устіловська Анастасія Сергіївна, Соловій Ігор Павлович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	29.06.2021 р. – 01.07.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://ket.udau.edu.ua/assets/files/osvitni-programi/1/vidomosti-pro-samoocinyuvannya-osvitno-naukovo-programi-iz-specialnosti-051-ekonomika-dlya-zdobuvachiv-3-go-rivnya-vishhoi-osviti.pdf
Програма візиту експертної групи	https://ket.udau.edu.ua/ua/akreditaciya/programa-provedennya-akreditacijnoi-ekspertizi-na-perevirku-29.06-01.07.2021-r.html

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОНП «Економіка» є актуальною для ринку освітніх послуг та вирізняється своєю унікальністю. Цілі та ПРН ОП сформовані з урахуванням інтересів стейкхолдерів: здобувачів, академічної спільноти, роботодавців провідних ЗВО та агросектору, беручи до уваги місію і стратегію розвитку Уманського НУС. Освітній процес забезпечено нормативно та організаційно на достатньому рівні. Науково-педагогічний колектив ЗВО є висококваліфікованим, здатний забезпечувати належний рівень підготовки докторів філософії з спеціальності «Економіка». Добре функціонує внутрішня система забезпечення якості ОП. Узгоджена діяльність адміністрації, НПП та здобувачів освіти сприяє розвитку культури якості у ЗВО. Наявна практика періодичного опитування здобувачів ВО та ін. стейкхолдерів щодо різних аспектів забезпечення якості освітнього процесу, оприлюднення і обговорення його результатів. Достатньо високим є рівень матеріально-технічного забезпечення, що цілком задовольняє потреби здобувачів. НПП випускової кафедри економіки має високий рівень кваліфікації. До наукового керівництва аспірантами залучені представники інших кафедр економічного спрямування. Виявлені окремі слабкі місця, пов'язані з двозначністю тлумачень процедур перегляду змісту ОП, слабким зворотнім зв'язком на предмет отримання конкретних пропозицій до ОП від роботодавців і їх залученням до проведення занять, забезпечення процедур академічної доброчесності і виявленням плагіату, недостатньо розвинутою академічною мобільністю здобувачів, які не є критичними для успішного функціонування ОП.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Місія та стратегічні цілі Університету базуються на засадах відповідних сучасним тенденціям розвитку освіти та науки. Активна співпраця проектною групою з роботодавцями та академічною спільнотою щодо оновлення освітніх компонентів ОП. Урахування досвіду вітчизняних ЗО при формулюванні цілей ОП та ПРН. Здобувачі, за погодженням з науковим керівником та керівником факультету, можуть обирати дисципліни, пов'язані з темою дисертації. Під час вступу поряд з випробуваннями передбачено презентацію дослідницьких пропозицій, що враховує особливості ОП. Аспіранти мають можливість перезарахування кредитів/частини кредитів, отриманих у неформальній /інформальній освіті (підтверджується внутрішніми документами ЗВО та сертифікатами). Тематика дисертацій інтегрована у науково-дослідну роботу кафедр. Можливості участі у міжнародних проектах. Активне використання платформи Moodle та програми «Система управління університетом» з мобільним додатком дозволяє висококваліфікованим викладачам, сфера наукових інтересів яких відповідає предмету викладання навчальних дисциплін. Публікації для аспірантів у Збірнику наукових праць Уманського НУС, включеному до категорії Б фахових видань з економічних спеціальностей, безкоштовні. Є можливості академічної мобільності для НПП та здобувачів ОП. Здобувачі поінформовані щодо форм та методів проведення як поточних, так і підсумкових контрольних заходів. Університет володіє програмним забезпеченням, необхідним для перевірки текстів на плагіат – Unichesk. Система відбору кадрів спрямована на залучення кадрів високого рівня кваліфікації. Діє система заохочення викладачів ЗВО до розвитку викладацької майстерності та наукової активності, що полягає у фінансовому стимулюванні на основі рейтингового оцінювання роботи НПП, та преміюванні за наукові досягнення. Проведення тренінгів для підвищення рівня викладання і оволодіння викладачами новими «soft skills». Залучення лекторів з іноземних ЗВО до спільного читання окремих лекцій з фахових дисциплін. Матеріально-технічне забезпечення Уманського НУС на достатньо високому рівні, що цілком задовольняє потреби здобувачів. Процедури і політики забезпечення якості позитивно сприймаються всіма членами академічної спільноти. Культура якості університету інтегрована у соціально-культурні, наукові та організаційні заходи. Діяльність Асоціації випускників є ефективною. Періодично проводяться опитування здобувачів ВО та стейкхолдерів стосовно різних аспектів забезпечення якості освітнього процесу. На офіційному веб-сайті у відкритому доступі висвітлено «Обговорення освітніх програм», де є можливість надати пропозиції чи зауваження. На кафедрі економіки та ін. кафедрах факультету економіки і підприємництва, до яких належать керівники аспірантів, виконується держбюджетна наукова тематика, до якої залучаються аспіранти.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

1. Досвід зарубіжних ОП не опрацьовано. Рекомендації: Вивчити зарубіжні ОП з економіки. 2. Структурно-логічна схема ОП не відображає взаємозв'язку освітніх компонентів. Рекомендовано відобразити. 3. РП і силлабус з «Економіки сталого розвитку» на стадії розробки. ЕГ рекомендує включати до ОП та навч. плану лише розроблені дисципліни. 4. У програмах вступних випробувань застаріла література. Рекомендується оновити. 5. Невідповідності у метод. матеріалах низки ОК щодо кількості та змісту ПРН. ЕГ рекомендує: розвивати методи навчання і викладання спрямовані на дослідження, з математичним інструментом та програмним забезпеченням. 6. Література деяких РП застаріла, без публікацій викладачів ОП. 7. ЕГ рекомендує: оновлювати програми, актуалізувати джерела; 8. Силлабуси не містять літератури. ЕГ рекомендує: Доповнити силлабуси джерелами. 9. Екзаменаційні білети не містять розподілу балів за завданнями, не вказані критерії оцінювання. ЕГ рекомендує: У білетах навести розподіл балів, критерії. 10. Можливість програмного забезпечення робити вибірку за курсами та/або ОП позбавляє опитування анонімності. ЕГ рекомендує: Залучати студ. самоврядування до оцінювання ОП та опрацювання анкет. 11. Діяльність Комісії з питань етики та академ. доброчесності є формальною. ЕГ рекомендує: Застосовувати ефективні засоби реалізації академічної доброчесності. 12. Єдина спроба перевірки наукових робіт за

допомогою Unicheck. ЕГ рекомендує: Не обмежувати кількість спроб. 13. Відсутні норми відсотку запозичень тексту. ЕГ рекомендує: В нормативах навести таку інформацію. 14. Відсутній інформ.стенд з академ. доброчесності. ЕГ рекомендує: На сайті ЗВО створити вкладку «Академічна доброчесність». 15. На сайті немає інформації про склад і рішення конкурсної комісії щодо заміщення вакантних посад. ЕГ рекомендує: створити на сайті вкладку «Конкурсна комісія». 16. Озвучені вимоги до претендентів на посади викладачів ОНП щодо кількості наукових праць у фахових та ін. виданнях не відображені у нормативних положеннях. Рекомендовано відображати ці вимоги. 17. Професіонали-практики не залучаються до аудиторних занять. ЕГ рекомендує: залучати професіоналів-практиків до занять. 18. Пандуси не мають поручнів, що не в повній мірі задовольняє потреби здобувачів з інклюзією. Рекомендується встановити поручні. 19. Розбіжності у трактуванні форм перегляду ОНП («оновлення» і «модернізація»), визначених внутрішнім Положенням. ЕГ рекомендує провести роз'яснювальну роботу. 20. В рецензіях роботодавців на ОНП пропозиції відсутні. ЕГ рекомендує спрямовувати рецензування на пропозиції. 21. Здобувачі мають організаційно-технічні складнощі з опублікуванням у наукометричних базах. Рекомендовано: Тренінги щодо підготовки статей до peer-reviewed видань у наукометричних базах. 22. Здобувачі недостатньо поінформовані та активні у програмах міжнародної академічної мобільності. Рекомендації: Оперативно інформувати про можливість академ. обмінів.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Місією Уманського національного університету садівництва, як багатогалузевого класичного закладу вищої освіти, є провадження інноваційної освітньої та наукової діяльності у природничій, суспільній, гуманітарній і технічній сферах. Стратегічна мета розвитку Університету полягає у формуванні європейської за рівнем, стилем, якістю освіти та домінуючою науковою діяльністю високорейтингового університету інноваційного типу, який за ідентичністю і самобутністю здатний генерувати й забезпечувати трансфер новітніх знань, задовольняти попит у галузі освіти та науки. (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/2020/other/strategiya-rozvitku-2020-2025.pdf>). Задекларована мета ОНП «051 Економіка» є спорідненою з метою Університету. ОНП в цілому має своє неповторне «обличчя», тобто є унікальною (окрім секторальної агараної спрямованості чітко вираженими є соціальна та еколого-екологічна спрямованість, що впливає органічно з актуальної тематики глобальної продовольчої безпеки. У 2020 р. мета ОНП була переформульована, щоб привести її у відповідність до місії та стратегії ЗВО. У пункті «фокус уваги» в чинній ОНП зазначені зокрема «...соціальні та екологічні аспекти виробництва, глобалізація». Науково-педагогічні працівники та здобувачі ВО докладають зусилля до реалізації Стратегії розвитку Уманського НУС на 2020-2025 роки, оскільки активно задіяні до освітньої, наукової, соціальної та громадської діяльності, про що переконливо засвідчили зустрічі 3, 4, 5 та 7.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Зустрічі в рамках роботи ЕГ, а також ознайомлення з усіма протоколами засідання проектної групи з розробки освітньо-наукової програми «Економіка» третього рівня за період 2016 -2021 рр. дозволяють стверджувати, що для гаранта, членів групи забезпечення та адміністрації ЗВО визначальною є позиція забезпечення якості освітньої програми шляхом залучення всіх стейкхолдерів до удосконалення ОНП. Стейкхолдери систематично залучають до створення та перегляду ОНП шляхом обговорення та інтеграції в ОНП їхніх позицій та потреб. Систематично проводяться опитування здобувачів ЗВО (<https://ket.udau.edu.ua/ua/aspirantu2/anketuvannya1.html>), а також зацікавлених осіб ОНП (<https://mon.udau.edu.ua/ua/anketuvannya/dlya-robotodavciv.html>). На зустрічі з роботодавцями здобувачів (зустріч 6, 29.-6.2021, 16.00–16.30) ЕГ отримала інформацію, що на постійній основі відбуваються зустрічі з ними, зокрема з стратегічними науковими партнерами ОНП. Позитивним моментом є те, що, як свідчать результати опитування здобувачів, (<https://ket.udau.edu.ua/assets/files/akademichna-dobrochesnist/anketuvannya.pdf>) 100% ознайомлені з ОНП, її цілями та змістом. З них 80% стверджують, що структура освітньої програми відповідає їхнім очікуванням (наявні всі дисципліни, вивчення яких необхідне для майбутньої професійної діяльності; немає дублювання дисциплін, порушення логіки їх викладання чи надмірного вантаження і т. ін.), 20% вважає, що ОНП частково відповідає очікуванням.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

За результатами зустрічей ЕГ з академічним персоналом констатуємо його обізнаність щодо актуальних тенденцій розвитку науки, спеціальності, ринку праці, регіонального контексту та досвіду аналогічних ОНП. ОНП «051 Економіка» сформована з урахуванням цих тенденцій та пропозицій стейкхолдерів. На ринку праці існує високий попит на фахівців вищого рівня кваліфікації-аналітиків у сфері економіки, бізнес-консультантів, викладачів та дослідників у сфері аграрної економіки. Галузевий та регіональний контексти враховані завдяки тісній співпраці з підприємствами. Дані вимоги враховані як при формуванні змісту ОНП, так і виборі форм, методів теоретичної та практичної підготовки. Особливості ОНП за спеціальністю «051 Економіка», як зазначено у ВС, досліджено в провідних вітчизняних та іноземних закладах освіти, зокрема: Київському національному університеті ім. Тараса Шевченка (стосовно охоплення проблем міжнародної економіки, оскільки тут на аналогічній програмі пропонують вибіркові предмети «Глобалізаційні процеси в сучасному світі», «Глобальні проблеми людства та сталий розвиток»), ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України» (адаптовано низку фахових компетентностей, замінивши ними загальні), Сумському державному університеті (стосовно фахової компетентності «Здатність проводити міждисциплінарні інноваційні наукові дослідження у дотичних до економіки сферах») (протокол засідання робочої групи № 1 від 5 вересня 2019 р.); Університеті Південної Богемії (Чеська Республіка), Університеті Рієки (Хорватська Республіка) (протокол засідання робочої групи № 2 від 30 січня 2020р.). На зустрічі 7 з адмінперсоналом (30.06.2021, 10.15–11.00 - спілкування з директором центру міжнародної освіти та співпраці п. Рибчаком В.) та зустрічі з роботодавцями (зустріч 6, 29.-6.2021, 16.00–16.30 - інформація директора Тальнівського будівельно-економічного фахового коледжу, к.е.н., доц. Андрущенко А. М.) згадано співпрацю з університетами Польщі, США (Університет штату Пенсильванії). Якщо стосовно згаданих українських університетів у ВС надано чітку інформацію про результати аналізу відмінностей та подібностей освітньо-наукових програм, то стосовно програм іноземних ЗВО така інформація відсутня. Спілкування з роботодавцями підтвердило їхні відгуки про ОНП, а також те, що цілі освітньої програми, її фокус та програмні результати навчання дозволяють випускникам бути конкурентоспроможними на ринку праці. Врахування тенденцій розвитку спеціальності (проблеми сталого розвитку, соціальної корпоративної відповідальності у контексті глобальної екологічної безпеки), ринку праці, галузевого та регіонального контексту сприяє забезпечення зв'язків з виробництвом та мережею навчальних закладів, у яких випускники викладають економічні дисципліни. Це дозволить задовольнити як власну потребу у кадрах ЗВО, так і потреби інших структур науково-дослідного та виробничого секторів економіки.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти для третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальністю «051 Економіка» у галузі «05 Соціальні та поведінкові науки» вищої освіти відсутній. Аналіз ОНП 2016, 2019 і проекту 2021 рр., проведений ЕГ, доводить відповідність Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у вищих навчальних закладах, з урахуванням хронології змін (Постанова КМУ № 283 від 03.04.2019 р.; <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text>). Виконаний аналіз ОНП дозволяє зробити висновок, що змістовне наповнення програмних результатів навчання назагал відповідає вимогам Національної рамки кваліфікацій (Постанова КМУ № 1341 від 23 листопада 2011 р.; <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text>) для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за основними дескрипторами, а самі програмні результати дозволяють здобувачам розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері економіки, що передбачають ґрунтовне переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

1. Місія та стратегічні цілі Університету базуються на засадах, які відповідають сучасним тенденціям в сфері освіти та науки, що є важливою передумовою для розвитку та вдосконалення ОНП. 2. Активна співпраця членів проектної групи з роботодавцями та академічною спільнотою в питаннях оновлення освітніх компонентів ОП. 3. Урахування досвіду вітчизняних ЗО при формулюванні цілей ОНП та ПРН.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Вивчення досвіду аналогічних зарубіжних ОНП є недостатньо системним. Незрозуміло, яким саме чином при формуванні ОНП «Економіка» враховано досвід аналогічних ЗВО, що саме запозичено, адаптовано. Рекомендації: Активізувати діяльність, спрямовану на інтеграцію кращого досвіду аналогічних ОНП зарубіжних закладів ВО.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ОНП «051 Економіка» має значний рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 1.1 - 1.4. Цілі та ПРН ОП сформовані з урахуванням інтересів різних груп стейкхолдерів: здобувачів, академічної спільноти, роботодавців провідних ЗВО та агросектору. ОП враховує тенденції розвитку спеціальності та ринку праці в регіональному контексті, співпрацю з провідними аграрними підприємствами області. ЕГ фіксує некритичні недоліки, пов'язані з недостатньо системним вивченням досвіду аналогічних вітчизняних та зарубіжних ОНП. ОНП «051 Економіка» та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають Критерію 1 на рівні В з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Навчальне навантаження для освітньо-наукових програм за «Законом про вищу освіту» становить 30-60 кредитів (для освітньої складової). Згідно навчального плану ОП 051 «Економіка» обсяг обов'язкових компонент відповідає вимогам (становить 44 кредити). Частка обсягу часу відведеного на вивчення вибіркового компонент відповідає вимогам законодавства (не менше 25 %) і становить 16 кредитів, відповідно 26,7 % загального обсягу освітньої складової ОНП. ОП 051 «Економіка» та Навчальний план до неї засвідчує обсяг обов'язкових освітніх компонент (44 кредити), що відповідає нормативним вимогам. Освітні компоненти структуровані рівномірно, цикл компонент загальної та професійної підготовки складає по 22 кредити. Частка обсягу часу відведеного на вивчення вибіркового компонент відповідає вимогам законодавства (не менше 25 %) і становить 16 кредитів, тобто 26,7 % загального обсягу освітньої складової ОНП. Всі освітні компоненти мають обсяг 4 кредити, за виключенням «Іноземна мова в наукових дослідженнях та ділових комунікаціях» (6 кредитів) та науково-педагогічна практика (6 кредитів).

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОНП «Економіка» 2020 року схвалена вченою радою Уманського національного університету садівництва 10 червня 2020 року. На запит експертною групою були отримані ОНП «Економіка» 2016 року та ОНП «Економіка» 2019 року. ЕГ констатує, що ОНП 2020 року набула розвитку в порівнянні з ОПН попередніх років. Зокрема зміни відбулися в розрізі перегляду освітніх компонентів, програмних результатів та загальних і фахових компетентностей. Натомість ОПНП 2016 та 2019 років в частині програмних результатів та загальних і фахових компетентностей залишились без змін, а освітні компоненти змінювались за кількістю та обсягом, відведеним на їх опанування. До прикладу в ОНП 2016 року науково-педагогічна практика віднесена до вибіркового компонент навчального плану, що унеможливило набуття здобувачами компетентностей та програмних результатів навчання необхідних випускнику, для працевлаштування якого було визначено такі посади: викладач вищого навчального закладу, доцент, професор тощо. В ОНП 2020 року таку помилку виправлено – науково-педагогічну практику перенесено до обов'язкового компонент навчального плану та виділено 6 кредитів. В ОНП 2020 року сформовано 11 програмних результатів навчання, що є цілком достатнім та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей. У цілому вибір та послідовність вивчення обов'язкових компонент освітньої програми є обґрунтованими. Аналіз матриць відповідності ОНП підтвердив забезпечення всіх ПРН освітніми компонентами. Зазначаємо, що представлена в ОП структурно-логічна схема не визначає взаємозв'язку окремих освітніх компонентів, зокрема пререквізитів та постреквізитів навчальних дисциплін та науково-педагогічної практики. Вибіркова компонента навчального плану і ОП формується з каталогу елективних (вибіркового) дисциплін, котрі розміщені на сайті кафедри економіки (Кафедра економіки - Уманський НУС (udau.edu.ua)) поряд з навчальними дисциплінами бакалаврського та магістерського рівня. В переліку вибіркового ОК більшість навчальних дисциплін є профільною, однак сумнівним вбачається необхідність опанування навчальної дисципліни «Фінансовий ринок», котра за змістом радше належить до дисциплін другого (магістерського) рівня.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Аналіз змісту ОП свідчить про загальну відповідність вимогам підготовки здобувачів за третім рівнем. Освітні компоненти більше направлені на забезпечення загальної підготовки (22 кредити - із циклу загальної підготовки і 6 кредитів – науково-педагогічна практика та 16 кредитів - з циклу професійної підготовки). На фокус зустрічах здобувачі відмітили важливість дисциплін мовної та комп'ютерної підготовки. Також до обов'язкових освітніх компонент у 2019 введено «Науково-педагогічну практику» (6 кредитів), важливість якої була підтверджена здобувачами. Дослідження звітів здобувачів з педагогічної практики (базою проходження є кафедри факультету економіки і підприємництва) підтвердили оволодіння здобувачами програмних результатів з педагогічної підготовки. Аналіз структури ОНП підтвердив відповідність дисциплін предметній області спеціальності, зокрема включення до обов'язкового блоку ОНП навчальної дисципліни «Інноваційна аграрна економіка».

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Здобувач вищої освіти здійснює вибір відповідно до «Положення про вибіркові дисципліни в Уманському національному університеті садівництва». Режим доступу: <https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2019/polozhennya-pro-vibirkovyi-disciplini.pdf>. Вибір здійснюється з Каталогу елективних (вибіркових) дисциплін. Режим доступу: <https://www.udau.edu.ua/for-students/katalog-elektivnix-vibirkovix-disciplin>. Також за погодженням з науковим керівником та керівником факультету аспірант може обирати дисципліни, які пов'язані з тематикою його дисертаційного дослідження. Однак, на запит ЕГ надати силабус вибіркових дисциплін "Економіка сталого розвитку " та "Соціальна відповідальність бізнесу" отримано таку відповідь: «рішення про розробку дисципліни "Економіка сталого розвитку", як вибіркової дисципліни, що може бути включена до індивідуального навчального плану здобувача, як така, що пов'язана з тематикою його дисертаційного дослідження і викладатиметься через два роки, було прийнято на основі затвердження теми дисертаційного дослідження Охріменка Б.О. "Стратегічні напрями модернізації аграрного виробництва", який розпочав навчання на освітньо-науковій програмі в квітні 2021р. Тому робоча програма і силабус даної дисципліни поки що відсутні - вони знаходяться в стадії розробки». РП і силабус вибіркової дисципліни "Соціальна відповідальність бізнесу" – додано до матеріалів справи. За результатами зустрічей зі здобувачами підтверджено можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії шляхом вільного вибору теми наукового дослідження. Здобувачі ознайомлені з процедурою зміни теми наукового дослідження та/або зміни наукового керівника, однак такої потреби не виникло. Ще одним інструментом формування індивідуальної освітньої траєкторії згідно Відомостей СО вказано право проходити науково-педагогічну практику в інших ЗВО України та за кордоном. Детальне ознайомлення з Робочою програмою науково-педагогічної практики, що завантажено до системи НА, підтвердило можливість проходження науково-педагогічної практики в інших ЗВО України та за кордоном. В розділі 3 зазначено «Основною базою науково-педагогічної практики аспірантів, які здобувають освіту за третім освітньо-науковим рівнем зі спеціальності 051 «Економіка», є кафедра економіки Уманського національного університету садівництва». В розділі 4 зазначено «Аспіранти мають право проходити науково-педагогічну практику в інших закладах вищої освіти України та за кордоном, з наступним поданням щоденника практики, звіту та розгорнутої характеристики від відповідального куратора з місця проходження практики». На фокус-зустрічах з аспірантами встановлено факт проходження ними практики на кафедрі економіки, про можливість проходження науково-педагогічної практики в інших ЗВО України та за кордоном аспіранти не згадували.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

У ОП та навчальному плані здобувачів третього рівня за спеціальністю 051 «Економіка» наявний компонент «Науково-педагогічна практика» (6 кредитів). У відповідності до навчального плану науково-педагогічна практика проводиться у 3 семестрі і триває 6 тижнів, що підтверджено на зустрічах зі здобувачами та отриманим на запит ЕГ Звіту з науково-педагогічної практики на кафедрі економіки УНУС. В той же час в робочій програмі науково-педагогічної практики вказано, що вона проводиться на другому році підготовки та у другому семестрі. В університеті затверджено у 2016 році Положення про навчально-педагогічну практику аспірантів <https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2016/Polozhennya-pro-navchalno-pedagogichnu-praktiku-aspirantiv.pdf>. За результатами опитування здобувачів вищої освіти щодо практичної підготовки було з'ясовано, що вони мають можливість проходити практику на кафедрі економіки (керівниками практики є, зазвичай, наукові керівники здобувачів). Дослідження звітів з практики здобувачів вищої освіти за даною ОП (надан на запит ЕГ) показало, що під час практики здобувачі активно залучаються до проведення лекційних і практичних (семінарських) занять, розроблення тестів, підготовки лекційних матеріалів, розроблення робочих програм дисциплін. Ці факти підтвердили і аспіранти на зустрічі. Зміст звітів підтверджує можливість набуття заявлених ОП компетентностей і програмних результатів навчання.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Навчання на ОП «Економіка» за третім рівнем дозволяє здобути соціальні навички як через освітні компоненти, що формують як основні загальні компетентності (Філософія науки, Педагогіка та методика викладання економічних дисциплін, Науково-педагогічна практика та ін.), так і опосередковано через освітні компоненти мовної підготовки (Іноземна мова в наукових дослідженнях та ділових комунікаціях). Спілкування із здобувачами та студентським самоврядуванням підтвердило широке залучення їх до навчальних тренінгів, розважальних заходів тощо. Натомість заявлений у Звіті СО набуття навичок soft skills «при проведенні Днів відкритих дверей, бесід з абітурієнтами та їхніми батьками, наукових семінарів та круглих столів за участі місцевих підприємців і представників державних органів влади, установ та організацій, наукових конференцій і т.д.» не знайшло підтвердження на фокус зустрічах. Аспірантам можуть бути створені і додаткові умови для отримання навичок soft skills через можливість навчання на відповідних факультативах або спеціальних курсах в університеті. До прикладу, можна запропонувати soft skills у написанні грантових проєктів, що важливо для набуття соціальних навичок майбутніх фахівців. Кваліфікований кадровий потенціал ЗВО для організації такого навчання є цілком достатнім.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт за спеціальністю 051 «Економіка» відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Проведений аналіз підтверджує, що обсяг ОП та окремих освітніх компонентів реалістично відображає фактичне навантаження здобувачів. За свідченнями здобувачів вищої освіти, обсяг освітньої програми в цілому та окремих освітніх компонентів є посилюючим для опанування та уможливлення формування фахових компетенцій та програмних результатів. Разом з тим, аналіз підтверджує, що обсяг освітньої програми у розрізі розподілу годин на тиждень за курсами і семестрами становить: у першому семестрі – 13 год, у другому семестрі – 10 год, у третьому семестрі - 8 год., у четвертому семестрі – 8 год. Фактичне навантаження здобувачів, і у цілому є достатнім для досягнення цілей та програмних результатів навчання. Для відстеження навантаження на здобувачів ЗВО проводить анкетування (<https://forms.office.com/Pages/ResponsePage.aspx?id=x4A2fJgrv0mkj59TiiIN-cxXcwS84f9Eva-oD7SY7SZUOvAwNfc2SE9CREpPUIQ4SktZWFA1OEdHVC4u>), де питання №8 сформульовано «Чи відповідає структура освітньої програми Вашим очікуванням (чи присутні всі дисципліни, вивчення яких, на Вашу думку, необхідно для майбутньої професійної діяльності; чи немає дублювання дисциплін; немає порушення логіки викладання дисциплін, чи не має перевантаження і т. ін.)?». Згідно звіту «Моніторинг оцінювання здобувачами вищої освіти якості дистанційного навчання в Уманському НУС у 2020/2021 н.р. (https://mon.udau.edu.ua/assets/files/anketi/zvit-po-anketuvannyu-zdobuvachiv-shhodo-distancijnogo-navchannya_2021.pdf) 42,2 % респондентів перевагою дистанційного навчання відзначили - регулювання власного режиму навантаження. В той же час, 13,9% респондентів до основних недоліків дистанційного навчання віднесли надмірне завантаження студента. Стосовно зауважень та пропозицій студентів щодо вдосконалення освітнього процесу з використанням дистанційних технологій зазначено пропозицію «Зменшити навантаження, тому що обсяг роботи, у порівнянні зі звичайним навчанням в університеті, збільшився». Однак, оскільки наведене анкетування та звіт охоплюють усі рівні навчання, пропонуємо ЗВО представляти звіти за рівнями вищої освіти, які є у ЗВО, оскільки для третього освітньо-наукового рівня розуміння обсягу виділеного на самостійне навчання є важливим та повинно надавати керівництву ЗВО інформацію чи не перевантажені здобувачі, чи вистачає часу на самостійну роботу тощо.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти за даною ОП не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Здобувачі за погодженням з науковим керівником та керівником факультету можуть обирати дисципліни, які пов'язані з тематикою дисертаційної роботи.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Структурно-логічна схема не визначає взаємозв'язку окремих освітніх компонентів, зокрема пререквізитів, корективів та постреквізитів навчальних дисциплін та науково-педагогічної практики. Експертна група рекомендує здійснити побудову структурно-логічної схеми освітньої програми з відображенням взаємозв'язку окремих освітніх компонентів, а також пререквізитів, корективів та постреквізитів навчальних дисциплін та науково-педагогічної практики. Вибіркові компоненти розміщені на сайті кафедри економіки поряд з навчальними дисциплінами бакалаврського та магістерського рівня. Експертна група рекомендує виокремити перелік вибірових (елективних) навчальних дисциплін для здобувачів третього освітньо-наукового рівня. Сумнівним вбачається необхідність опанування навчальної дисципліни «Фінансовий ринок» на третьому освітньо-науковому рівні. Експертна група рекомендує переглянути необхідність опанування навчальної дисципліни «Фінансовий ринок» Робоча програма і силабус дисципліни «Економіка сталого розвитку» поки що відсутні - вони знаходяться в стадії розробки. Експертна група рекомендує включати до ОНП та Навчального плану тільки розроблені та забезпечені методичним матеріалом освітні компоненти. Виявлено неточність у робочій програмі науково-педагогічної практики. Експертна група рекомендує привести у відповідність з реальністю інформацію щодо проведення практики. Експертна група рекомендує впровадження додаткових soft skills, до прикладу у написанні грантових проєктів, тощо.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ОП має значний рівень узгодженості з якісними характеристиками за підкритеріями 2.1-2.9. ОП має чітку структуру, її обсяг відповідає вимогам законодавства та стандарту вищої освіти, ОК логічно взаємопов'язані між собою та загалом скеровані на здобуття загальних та спеціальних компетенцій. Зміст ОП відповідає предметній області спеціальності 051 "Економіка". ОП передбачає здобуття низки компетентностей, необхідних для подальшої наукової діяльності. Проте наявні окремі недоліки в контексті критерію 2, зокрема щодо структурно-логічної схеми, встановлення пререквізитів, корективів та постреквізитів навчальних дисциплін та науково-педагогічної практики, розміщення вибірових компонент. Окрім того, вбачається сумнівним необхідність опанування навчальної дисципліни «Фінансовий ринок» на третьому освітньо-науковому рівні навчання. Зважаючи на викладене, ЕГ вважає, що виявлені недоліки щодо освітньої діяльності мають некритичний характер, проте можуть бути виправлені упродовж року. Зауваження можуть бути усунені шляхом коригування освітньо-професійної програми на 2021 рік.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Інформація необхідна для вступу на ОНП «Економіка» міститься на веб-сайті Уманському НУС у розділі «Діяльність» - «Наукова та інноваційна діяльність» - «Аспірантура та докторантура» - «Правила прийому до Уманського національного університету садівництва здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії» (<https://science.udau.edu.ua/ua/pravila-prijomu-do-aspiranturi.html>). Надано інформацію про ліцензійний обсяг здобувачів за переліком наявних ОНП, вимоги до рівня освіти вступників, перелік необхідних документів для участі у конкурсному відборі, етапи та строки вступної кампанії, порядок роботи приймальної комісії. Фахові випробування для вступників на ОНП «Економіка» складаються з: додаткового вступного випробування (<https://admission.udau.edu.ua/assets/files/pk-2021/programi/051-ekonomika-d.pdf>), що призначено для вступників, що здобули ступінь магістра або освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста з іншої спеціальності (галузі знань). Додаткове вступне випробування містить питання для підготовки, критерії оцінювання підготовленості вступників та список рекомендованої літератури; вступного випробування зі спеціальності 051 «Економіка» (<https://admission.udau.edu.ua/assets/files/pk-2021/programi/051-ekonomika.pdf>). Вступне випробування складається з переліку блоків та питань для підготовки до випробування, критеріїв оцінювання підготовленості вступників та списку рекомендованої літератури; вступного випробування з іноземної мови (<https://admission.udau.edu.ua/assets/files/pk-2021/programi/inozemna-mova.pdf>), що містить наступні розділи: мета програми, характеристика змісту програми, вимоги до навичок та вмій у мовленнєвій діяльності, порядок проведення вступного іспиту, структура екзаменаційного білету, критерії оцінювання, тематика розмовних тем, граматичний матеріал (з англійської, німецької та французької мов), список рекомендованої літератури; презентація дослідницької пропозиції (<https://admission.udau.edu.ua/assets/files/2019/poryadok-predstavleniya.pdf>), що складається з двох частин: написання та подання реферату; представлення перед предметною комісією на основі

реферату доповіді дослідження. Зустріч ЕГ зі здобувачами (он-лайн зустріч №4) дала змогу встановити, що Правила прийому під час вступу були чіткими та зрозумілими, а також не містили дискримінаційних положень. В межах ОНП діють загальні правила прийому для осіб, які здобули ступінь магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста) за спеціальністю 051 «Економіка», а у разі якщо здобутий ступінь магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста) здобутий з іншої спеціальності (галузі знань) передбачено складання додаткового вступного іспиту, що було підтверджено під час он-лайн зустрічі з гарантом ОНП Мудраком Р.П. та під час он-лайн зустрічі зі здобувачами аспіранткою Сочінською М.В. Отож ЕГ встановлено, що правила прийому на навчання за ОНП 051 «Економіка» є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на веб-сайті.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

ЕГ встановлено, що правила прийому враховують особливості самої ОНП, про що свідчить насамперед блоки та перелік питань, з яких складаються додаткове вступне випробування, що містить загальні питання економічної теорії (<https://admission.udau.edu.ua/assets/files/pk-2021/programi/051-ekonomika-d.pdf>), та вступне випробування зі спеціальності, що містить три блока питань: мікроаспекти розвитку економічних суб'єктів, мезоаспекти та макроаспекти (<https://admission.udau.edu.ua/assets/files/pk-2021/programi/051-ekonomika.pdf>), тематика розмовних тем вступного випробування з іноземної мови (<https://admission.udau.edu.ua/assets/files/pk-2021/programi/inozemna-mova.pdf>), а також презентація дослідницької пропозиції (<https://admission.udau.edu.ua/assets/files/2019/poryadok-predstavleniya.pdf>) на попередньо сформульовану тематику дисертаційної роботи майбутнього здобувача, що затверджується потенційним науковим керівником. Програми вступних випробувань, екзаменаційні білети, критерії оцінювання оновлюються щороку. Наведені твердження підтверджено під час он-лайн зустрічі №1 ЕГ з гарантом ОНП «Економіка» та он-лайн зустрічі №3 ЕГ з викладацьким складом. Таким чином, правила прийому на навчання враховують особливості самої ОНП «Економіка».

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Питання визнання результатів навчання отриманих у інших ЗВО, зокрема під час академічної мобільності регулюються рядом нормативних документів, що висвітлені на офіційному веб-сайті Уманського НУС у вільному доступі: Положення «Про порядок визнання результатів навчання в інших ЗВО в Уманському національному університеті садівництва» (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2019/polozhennya-pro-viznannya-rezultativ.pdf>); Положення «Про порядок проходження атестації для визнання здобутих кваліфікацій, результатів навчання та періодів навчання в системі вищої освіти, здобутих на тимчасово окупованій території України після 20 лютого 2014 року» (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2016/PORYADOK.pdf>); Положення «Про академічну мобільність студентів Уманського НУС» (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2016/Polozhennya-pro-akademichnu-mobilnist-studentiv-Umanskogo-NUS.pdf>); Положення «Про порядок переведення та поновлення студентів до Уманського НУС» (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/2019/polozhennya-pro-perevedennya-ta-ponovlennya-studentiv.pdf>); Положення «Про комісію Уманського НУС з визнання здобутих в іноземних установах документів про освіту, наукові ступені та вчені звання» (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/2018/polozhennya/Polozhennya-pro-komisiyu-z-viznannya-zdobutih-diplomiv.pdf>); Положення «Про індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти» (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/2018/education/Polozhennya-pro-iNPS.pdf>). Усі зазначені документи викладені у відкритому доступі на офіційному веб-сайті Уманського НУС у розділі «Нормативна база» (<https://www.udau.edu.ua/about/normativna-baza.html>). Також ЕГ встановлено, що вступники до аспірантури на ОНП «Економіка» звільняються від складання іспиту з іноземної мови у разі підтвердження знань з іноземної мови не нижче рівня B2 відповідним сертифікатом, про що відповідна інформація розміщена на офіційному веб-сайті Уманського НУС у розділі «Правила прийому до Уманського національного університету садівництва здобувачів ступеня доктора філософії» (<https://science.udau.edu.ua/ua/pravila-prijomu-do-aspiranturi.html>).

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюється Положенням про порядок визнання в Уманському НУС результатів навчання, отриманих у неформальній освіті <https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2020/2/polozhennya-pro-viznannya-rezultativ-neformalnoi-osviti-08-10-2020.pdf>, що розміщений на офіційному веб-сайті ЗВО та є доступним усім учасникам освітнього процесу. На ОНП «Економіка» Уманського НУС приклади практики визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті: Сочінська Марія і Холявіцька Каріна (11дф-е група) пройшли навчання на

платформі масових відкритих онлайн-курсів «Prometheus». Зокрема, ними було успішно опановано такі курси як: «Економіка для всіх», «Бізнес-англійська», «Критичне мислення для освітян». Курс «Бізнес-англійська» був зарахований, як одна із тем в рамках дисципліни «Іноземна мова в наукових дослідженнях та ділових комунікаціях» (2 семестр), курс дисципліни «Академічна доброчесність в університеті» в обсязі 0,1 кредити ЄКТС на платформі неформальної освіти «ВУМ online», що підтверджено відповідними сертифікатами. В рамках ОК «Академічне письмо та оприлюднення наукових результатів» їм було перезараховано тему «Академічна доброчесність». Наведені твердження підтверджено під час он-лайн зустрічі ЕГ зі здобувачами та розміщенням відповідних сертифікатів на офіційному веб-сайті Уманського НУС (<https://ket.udau.edu.ua/ua/novini/neformalna-osvita-yak-vazhlijiv-element-pererernogo-navchannya.html>).

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Поряд з додатковим вступним випробуванням, вступним випробуванням зі спеціальності та іноземної мови в Уманському НУС передбачено під час вступу презентацію дослідницьких пропозицій, що беззаперечно підтверджує урахування правилами прийому особливостей самої ОНП. На ОНП Економіка Уманського НУС зафіксовано практику визнання результатів навчання отриманих у неформальній освіті.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

У програмах вступних випробувань наведено застарілу літературу, що не корелює з твердженнями гаранта ОНП Економіка про те, що з року в рік оновлюються програми вступних випробувань відповідно до змін в економіці держави. Рекомендується оновити список рекомендованих літературних джерел, що наведені у програмах вступних випробувань.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Доступ до освітньої програми, визначення результатів навчання, умови та процедури вступу за ОНП Економіка Уманського НУС відповідають вимогам діючого законодавства. Зважаючи на сильні сторони та позитивні практики за критерієм 3, а також на незначні недоліки, ЕГ вважає, що ОНП Економіка Уманського НУС відповідає критерію 3.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

В університеті діє освітнє середовище, в т.ч. електронне модульне середовище Moodle (<https://moodle.udau.edu.ua/>). Освітній процес в університеті реалізується у формі навчальних занять (лекції, практичні заняття, самостійна робота). За інформацією від НПП у навчальному процесі поєднуються як традиційні, так і інтерактивні освітні методики, що підтверджено на зустрічах з фокус-групою здобувачів. Методи оцінювання в рамках підсумкового контролю, за вибором здобувача, здійснюються або у формі усного іспиту (заліку), або у формі тестових завдань. Щодо науково-педагогічної практики, то вона реалізується такими методами навчання: консультації керівника практики та НПП кафедри, відвідування занять, участь у роботі кафедри (засідання кафедри, наукові семінари, неформальне спілкування), ознайомлення із нормативно-правовою базою УНУС та методичним забезпеченням дисциплін кафедри економіки. В основному використовується проблемно-пошуковий метод навчання. Аналіз змісту освітніх компонент (ОК) та результати опитування фокус-груп дозволяють зробити висновки, що передбачені у ОНП форми і методи навчання в цілому забезпечують досягнення запланованих цілей та відповідних ПРН. В той же час ЕГ рекомендує доповнити методи навчання і викладання більш сучасними методиками, перш за все направлені на дослідження, і ширшим застосування математичних інструментів, у тому числі з застосуванням програмного забезпечення (SPSS, Statistica, StatPlus та інші). Під час зустрічі зі здобувачами було встановлено, що форми навчання і викладання на ОНП відповідають принципам академічної свободи, що підтверджено наведеною інформацією в таблиці з Звіту Самооцінювання. Аспіранти мають можливість перезарахування кредитів/частини

кредитів отриманих у неформальній /інформальній освіті, що підтверджується не тільки відповідними внутрішніми документами ЗВО, а й відповідними сертифікатами. Зокрема, Сочінська М.В. та Холявіцька К.С. пройшли курс «Академічна доброчесність в університеті» в обсязі 3 год.(0,1 кредит ЄКТС) на платформі ВУМ -online. Сочінська М.В. пройшла курс «Бізнес-англійська» на платформі «Prometheus», а Холявіцька К.С. пройшла курс «Критичне мислення для освітян» на платформі «Prometheus». Також аспіранти вільно обирають тему дослідження та формують власну індивідуальну освітню траєкторію через обрання вибіркових ОК. Академічна свобода викладачів підтверджується їх можливістю обирати методи й форми навчання, сформувати програму навчальної дисципліни, визначати теми і методики наукових досліджень.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Під час зустрічей було з'ясовано, що усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів. Така інформація має відображення в силабусах та робочих програмах, які є у загальному доступі на сайті університету, що також встановлено демонстрацією доступу до середовища MOODLE університету. Також підтверджено наявність окремої програми «Система управління університетом» з мобільним додатком (де є розклад занять тощо). У силабусах навчальних дисциплін міститься опис дисципліни (мета курсу, завдання курсу, компетентності, програмні результати навчання), структура курсу (у розрізі тем, годин відведених на лекції, практичні, семінарські заняття, зміст тем курсу, завдання, залученість стейкхолдерів) політики курсу (політика оцінювання, політика щодо академічної доброчесності та політика щодо відвідування), шкала оцінювання. Зміст усіх робочих програм навчальних дисциплін є достатньо інформативним та містить всі необхідні елементи для якісного інформування здобувачів вищої освіти за ОНП. В той же час ЄГ рекомендує в силабусах навчальних дисциплін наводити перелік рекомендованих наукових джерел для опанування відповідної дисципліни, що сприятиме більшій самостійній підготовці здобувачів. ЄГ було встановлено наявність певних невідповідностей у методичних матеріалах низки ОК. До прикладу, у РП дисципліни «Іноземна мова в наукових дослідженнях та ділових комунікаціях» згідно матриці відповідності, що міститься у ОНП вказано про забезпечення ПРН 2, однак у робочій програмі дисципліни наведено 7 одиниць ПРН. Ще один з прикладів, у РП дисципліни «Академічне письмо та оприлюднення наукових результатів» згідно матриці відповідності, що міститься у ОНП вказано про забезпечення ПРН 5, однак у робочій програмі дисципліни окрім цього ПРН наведено інший, котрий викладений як «Застосовувати синтаксис, граматику та термінологію для формування текстів наукових статей, тез або звітів НДР». Оновлення потребують також рекомендовані інформаційні ресурси з більшості ОК, так як зазначена література за окремими робочими програмами переважно старша за 10 років, а також трапляються рекомендовані джерела з російських видань.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Уманський НУС має багаторічний досвід підготовки економістів-дослідників, який зокрема базується на плідних результатах роботи наукових шкіл кафедри економіки. Науково-дослідний доробок викладачів та спадок внутрішніх традицій аспірантури створює основу для ефективного поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОНП «Економіка». Тематика дисертаційних робіт інтегрована у науково-дослідну роботу кафедр, що підтверджено на зустрічі з гарантом ОНП, котрий має зареєстровану тему наукового дослідження «Соціально-економічні пріоритети розвитку національної продовольчої системи в умовах глобалізації». Загалом в університеті виконуються 9 науково-дослідних тем (Основні напрями наукових досліджень - Наука та інновації (udau.edu.ua), з котрих щонайменше 4 мають економічне спрямування. Результати наукової діяльності апробуються аспірантами на конференціях та публікуються у фахових українських та міжнародних виданнях. Однак на запит щодо 2-3 статей аспірантів ОНП «Економіка», з різних років вступу та у різних виданнях (окрім вже захищених аспірантів) ЄГ отримала підтвердження публікацій тільки щодо однієї здобувачки – М.М. Мальованої. Зокрема, М.М. Мальована у співавторстві з М.І.Мальованим та О.Т. Прокопчук опублікувала у збірнику наукових праць Уманського НУС статтю на тему «Функціонування єдиного соціального внеску: проблеми та перспективи»; та статтю цієї ж здобувачки на тему «Development of the Methodological Approach to Applying Synthetic Integral Indexes for Evaluation of the Social Protection System Functioning» у співавторстві з Mykhaylo MALYOVANYI, Olena PROKOPCHUK, Nataliia BONDARENKO, Oleksandr ROLINSKYI. ОНП містить низку ОК, спрямованих на формування та розвиток у здобувачів важливих для сучасного науковця компетентностей: ОК2 «Іноземна мова» - написання наукових текстів англійською мовою; ОК3 «Інформаційні технології в науковій діяльності» - уміння самостійно здійснювати пошук, обробку, систематизацію, класифікацію та аналіз наукової інформації з різноманітних джерел; ОК5 «Академічне письмо та оприлюднення наукових результатів» - створювати спеціалізовані фахові наукові й навчальні тексти, виконувати наукові дослідження та представляти їх результати, керуючись етичними міркуваннями, академічною доброчесністю та захистом прав інтелектуальної власності. Університет забезпечує поєднання цілей програми та процесу викладання і навчання за ОНП із науковими дослідженнями, але потрібно активізувати практику участі аспірантів та НПП у науково-дослідних темах університету та ініціювати активізацію. ЗВО видає збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва, котрий гідно Наказу Міністерства освіти і науки України № 1301 від 15 жовтня 2019 р., включено до категорії Б Переліку наукових фахових видань України з економічних (051, 072, 073, 075, 076, 241, 281) і сільськогосподарських та технічних (101, 181, 201, 202, 203, 206) спеціальностей. Публікації для аспірантів у фаховому виданні університету – безкоштовні.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

За словами гаранта та викладачів ОНП зміст навчальних програм оновлюється щорічно. Додаток Таблиця 2 до звіту з самоаналізу свідчить про достатню відповідність сфери наукових інтересів викладачів тим навчальним дисциплінам, що вони викладають. На запит подано низку підтверджуючих документів (сертифікатів), що засвідчують підвищення кваліфікації. Під час зустрічі з фокус-групою НПП не отримано інформацію про практику змістовного оновлення РПНД та його приклади (наявні на сайті ЗВО - <https://ects.udau.edu.ua/ua/informaciya-po-programam/fakultet-ekonomiki-i-pidpriemnictva/op-ekonomika-doktor-filosofii.html>). Стосовно оновлення матеріалів на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі, то слід відзначити, що переважна більшість робочих програм містить застарілу літературу (понад 10 років), російські видання та у більшості випадків не містить публікацій викладачів, що їх викладають. Зокрема це стосується таких навчальних дисциплін: «Академічне письмо та оприлюднення наукових результатів», «Актуальні проблеми глобальної економіки», «Філософія науки», «Інформаційні технології в науковій діяльності» та інших. Така ж ситуація навіть у галузевій навчальній дисципліні «Інноваційна аграрна економіка». Силабуси навчальних дисциплін взагалі ж не мають літературних джерел. Такий стан речей робить неможливим врахування сучасних наукових трендів під час вивчення дисциплін. В той же час є підтвердженням є підвищення кваліфікації та міжнародного стажування науково-педагогічних працівників.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Під час проведення акредитаційної експертизи з'ясовано, що ЗВО має достатній потенціал для забезпечення інтернаціоналізації діяльності. В університеті діє відділ міжнародних зв'язків Уманського НУС та Центр міжнародної освіти та співпраці Уманського НУС. Інформація про інтернаціоналізацію діяльності розміщена на сайті ЗВО: <https://science.udau.edu.ua/ua/novuj-resurs5.html>, де зазначено, що Уманський національний університет садівництва на сьогодні безпосередньо бере участь у більш ніж 10 міжнародних наукових та навчально-наукових проектах, основними з яких є: TEMPUS, SUAFRI-EPC GUMLog, CRDF Global США, up_Running, National Scholarship Programme of the Slovak Republic, а також багаторівнева освіта та професійне навчання з питань кліматичних послуг, адаптації до змін клімату та їх пом'якшення в локальному, національному та регіональному масштабах (Climed, Erasmus+). Аспіранти ознайомлені з програмами академічної мобільності, а саме: Erasmus+ Programme «Mobility for learners and staff» Higher Education Student and Staff Mobility Interinstitutional agreement 2014-2021; The Mazovian State University in Plock, Plock, Poland. Erasmus+ Programme «Mobility for learners and staff» Higher Education Student and Staff Mobility Interinstitutional agreement 2018-2021; The Jacob of Paradies University, Gorzow Wielkopolski, Poland. Викладачі ОНП частково залучаються до участі у міжнародних програмах стажувань: Мельник Людмила Юрївна пройшла міжнародне науково-педагогічне стажування в Університеті «Проф. Д-р. Асен Златарова» м. Бургас (Болгарія) за напрямом «Економіка», 2019 рік, сертифікат № 4345); Бурляй Олександр Леонідович пройшов міжнародне стажування у Вищій школі бізнесу і підприємництва (м. Островці, Польща) на тему «Інноваційні освітні технології: європейський досвід та його впровадження у підготовку фахівців з економіки та управління», 60 год., з 24-28.04.2017р.; Комісаренко Наталія Олександрівна взяла участь у міжнародному науковому та педагогічному стажуванні на тему «Society of Ambient intelligence, 12-16. 04.2021 року. На запит ЕГ надані підтверджуючі документи (сертифікати) та список одержувачів освітньої послуги (слухачів), які будуть проходити підвищення кваліфікації за програмою «Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності» за різними термінами навчання. У ЗВО створено умови для академічної мобільності здобувачів, які можуть взяти участь у закордонному стажуванні чи навчанні, зокрема на сайті ЗВО наведено інформацію про стипендії DAAD для студентів, аспірантів, науковців на 2020/2021навчальний рік https://foreign.udau.edu.ua/assets/files/docs/2019/2019-2020/daad-list_page-0001.jpg).

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

1. У ЗВО діє платформа Moodle та окрема програма «Система управління університетом» з мобільним додатком (де є розклад тощо) та їх активне використання учасниками освітнього процесу, що дозволяє суттєво оптимізувати організацію освітнього процесу в умовах карантинних обмежень. 2. ЗВО видає збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва, котрий гідно Наказу Міністерства освіти і науки України № 1301 від 15 жовтня 2019 р., включено до категорії Б Переліку наукових фахових видань України з економічних (051, 072, 073, 075, 076, 241, 281) і сільськогосподарських та технічних (101, 181, 201, 202, 203, 206) спеціальностей. Публікації для аспірантів у фаховому виданні університету – безкоштовні

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

1. Перелік методів навчання і викладання є обмеженим 2. Встановлено невідповідність у методичних матеріалах ОК, стосовно кількості та змісту ПРН, зокрема у ОК «Іноземна мова в наукових дослідженнях та ділових комунікаціях» та «Академічне письмо та оприлюднення наукових результатів» 3. Рекомендована література за окремими робочими програмами ОК переважно старша за 10 років, 4. У робочих програмах ОК також трапляються рекомендовані літературні джерела з російських видань 5. У більшості робочих програм ОК не міститься публікацій викладачів, що їх викладають. 6. У силабусах навчальних дисциплін відсутні літературні джерела. 7. Слабка публікаційна активність здобувачів більшості здобувачів. ЕГ рекомендує: 1. Доповнити методи навчання і викладання більш сучасними методиками, перш за все направленими на дослідження, і ширшим застосування математичних інструментів, у тому числі з застосуванням програмного забезпечення (SPSS, Statistica, StatPlus та інші) 2. Привести у відповідність кількість та зміст ПРН у методичних матеріалах ОК 3. Забезпечити процедуру системного оновлення робочих програм навчальних дисциплін з урахуванням сучасних наукових трендів та наповнити блок рекомендованої літератури актуальними українськими та іноземними науковими джерелами та інтернет-ресурсами, що видані протягом п'яти останніх років; 4. У силабусах навчальних дисциплін навести рекомендовану літературу. 5. Активізувати публікаційну активність всіх, а не окремих здобувачів.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Форми та методи навчання на ОНП дозволяють реалізувати її цілі, забезпечують належне ознайомлення здобувачів зі змістом ОК. В процесі навчання переважає проблемно-пошуковий метод. Учасники освітнього процесу належним чином і у достатньому обсязі отримують інформацію про зміст ОНП, цілі, зміст програмних результатів навчання, порядок та критерії оцінювання у межах окремих освітніх компонентів. Слід відзначити, що переважна більшість робочих програм містить застарілу літературу (понад 10 років), російські видання та у більшості випадків не містить публікацій викладачів, що їх викладають. Аспіранти мають можливість перезарахування кредитів/частини кредитів отриманих у неформальній /інформальній освіті. Тематика дисертаційних робіт здобувачів інтегрована у науководслідну роботу кафедр. Інтернаціоналізація діяльності ЗВО пов'язана здебільшого із участю окремих НППІ у спільних наукових проєктах та заходах. Загалом ЕГ дійшла висновку, що освітня діяльність за ОНП відповідає вимогам критерію 4 із невеликими, що не є суттєвими.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання за ОНП регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу в Уманському НУС <https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2020/2/polozhennya-pro-osvitnij-proces.pdf>; Положення про порядок проведення моніторингу і контролю якості освіти в Уманському НУС; Положення про академічну успішність в Уманському НУС <https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2020/2/polozhennya-proakademichnu-uspishnist-08-10-2020.pdf>, й зазначаються у РНПД. Аспірантами підтверджено, що форми поточних та підсумкових контрольних заходів є зрозумілими й заздалегідь оприлюднюються на сайті закладу. У робочих програмах та силабусах описано контрольні заходи за структурою курсу. Політика оцінювання освітньої складової у ЗВО включає «В основу рейтингового оцінювання знань закладена 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати здобувач за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи, модульного контролю, підсумкового контролю тощо). Встановлюється, що при вивченні дисципліни до моменту підсумкового контролю (іспиту) здобувач може набрати максимальньо 70 балів. На підсумковому контролі (іспит) здобувач може набрати максимальньо 30 балів, що в сумі і дає 100 балів.». У більшості, критерії оцінювання знань за ОК ОНП є прозорими та валідними, що дозволяє забезпечити об'єктивне оцінювання рівня засвоєння матеріалу. Також у робочих програмах і інших відповідних документах не зазначено критеріїв оцінювання для здобувачів що навчаються за заочною формою навчання. Політика оцінювання наукової складової у ЗВО здійснюється на основі кількісних та якісних показників, що характеризують підготовку наукових праць, участь у конференціях, підготовку окремих частин дисертації відповідно до затвердженого індивідуального плану наукової роботи аспіранта (здобувача). Звіти аспірантів (здобувачів), за результатами виконання індивідуального плану, щорічно затверджуються на засіданні кафедр та вченій раді (факультету) з рекомендацією продовження (або припинення) навчання в аспірантурі. Кінцевим результатом виконання наукової складової програми є належним чином оформлений, за результатами наукових досліджень, рукопис дисертації, її публічний захист та присудження її автору наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка».

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт за третім рівнем вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка» відсутній. Процедура атестації здобувачів регламентується Положенням про організацію освітнього процесу в Уманському НУС <https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2020/2/polozhennya-pro-osvitnij-proces.pdf>; Положення про порядок проведення моніторингу і контролю якості освіти в Уманському НУС; Положення про академічну успішність в Уманському НУС <https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2020/2/polozhennya-proakademichnu-uspishnist-08-10-2020.pdf>, й передбачає публічний захист наукових досягнень у формі дисертації на засіданні постійно діючої або разової спеціалізованої вченої ради, що відповідає вимогам.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура проведення контрольних заходів врегульована документами: Положенням про організацію освітнього процесу (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2020/2/polozhennya-pro-osvitnij-proces.pdf>); Положення про академічну успішність (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2020/2/polozhennya-proakademichnu-uspishnist-08-10-2020.pdf>), Положення про організацію поточного, семестрового контролю та проведення атестації здобувачів освіти із застосуванням дистанційних технологій (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2020/polozhennya-pro-organizaciyu-potochnogo-semestrovogo-kontrolyu-ta-provedennya-atestacii-zdobuvachiv-osviti-iz-zastosuvannyam-distancijnih-tehnologij.pdf>) й зазначаються у РНПД, що розміщені на офіційному сайті університету. Задля об'єктивності екзаменаторів у робочих програмах навчальних дисциплін наведено розділ «Методи контролю» та розділ 10 «Розподіл балів, які отримують аспіранти/докторанти». Під час зустрічей з фокус-групами ЕГ було визначено, що аспіранти обізнані щодо механізмів оскарження результатів контрольних заходів та можливостей їх повторного проходження. Здобувачі позитивно оцінюють об'єктивність екзаменаторів та проінформовані про порядок врегулювання конфліктних ситуацій у закладі. Порядок дій, здобувача вищої освіти, який не погоджується з результатами підсумкового семестрового контролю в Уманському національному університеті садівництва визначено «Положенням про апеляцію здобувачів вищої освіти щодо оцінки, отриманої під час підсумкового семестрового контролю в Уманському національному університет садівництва» (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2020/polozhennya-pro-apelyaciyu.pdf>). Випадків конфлікту інтересів та оскарження результатів контрольних заходів за ОНП «Економіка» не було, тому ефективність і прозорість процедури перевірити не вдалося. На запит ЕГ надано приклад 2-3 екзаменаційних білетів з дисциплін «Академічне письмо та оприлюднення наукових результатів», «Трансформаційна економіка та економічна політика держави», «Ризикологія в економіці». Однак, представлені екзаменаційні білети з навчальних дисциплін не містять розподілу балів за видами завдань, що не дає можливості здобувачам ознайомитися з критеріями оцінювання підсумкових завдань у межах представлених освітніх компонентів. Збір інформації щодо чіткості та зрозумілості критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється у формі онлайн анкетування. Анкетування проводиться загалом для усього університету, але керівник відділу якості на зустрічі з ЕГ повідомила, що є можливість за допомогою фільтрів зробити вибірку за курсами та/або освітніми програмами. ЕГ вбачає недолік з огляду на те, що за окремими курсами на ОНП навчається по 1 особі, що автоматично призводить до втрати анонімності такого опитування. Отримана інформація враховується у подальшому вдосконаленні освітнього процесу.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політика, принципи та стандарти академічної доброчесності (АД) у ЗВО регламентується: - Кодекс академічної доброчесності Уманського НУС <https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2019/kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti-unus-2019-1.pdf>; - Положення про комісію з питань етики та академічної доброчесності Уманського НУС <https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2020/2/polozhennya-pro-komisiyu-z-pitan-etiki.pdf>; - Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату серед здобувачів вищої освіти в Уманському НУС <https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2020/2/polozhennya-pro-sistemuzapobigannya-ta-viyavlennya-akademichnogo-plagiatu-sered-zdobuvachiv-vishhoi-osviti-v-umanskomu-nus-08-10-2020.pdf>. Під час фокус зустрічами з аспірантами з'ясовано, що присутні проінформовані щодо необхідності дотримання АД, розуміють її зміст та принципи. Для забезпечення комплексної та системної роботи у сфері АД в університеті задекларована діяльність Комісії з питань етики та академічної доброчесності. До складу Комісії можуть

входити до 15 осіб. Строк повноважень Комісії становить 3 роки. До складу Комісії обов'язково входять: перший проректор; проректор з науково-педагогічної роботи; працівник юридичного відділу; Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції; Уповноважена особа, яка займається моніторингом за дотриманням академічної доброчесності; представник відділу моніторингу якості освіти; Голова профкому; Голова Ради студентського самоврядування; Голова наукового товариства студентів та аспірантів. За згодою можуть входити: науково-педагогічні працівники; здобувачі; представники громадських організацій тощо. Оскільки ніяких підтверджуючих фактів про діяльність цієї Комісії ЕГ не отримала вважаємо її діяльність формалізованою, та такою, яка не регулює наявні практики в університеті і є переважно декларативною. У ЗВО наявне необхідне для перевірки на унікальність академічних текстів програмне забезпечення (Unicheck). За запитом ЕГ надано договір про співпрацю між ТОВ «Антиплагіат» та Уманським національним університетом садівництва від 4 лютого 20219 року. Кількість спроб перевірки на програмному забезпеченні Unicheck - тільки одна спроба Від фокус-груп (здобувачів та НПП) отримано інформацію про практику перевірки унікальності текстів. Університет забезпечує перевірку на унікальність дисертаційних робіт здобувачів та публікацій у виданнях закладу. На запит ЕГ було надано довідку про перевірку на плагіат дисертаційної роботи Нижник Ірини Олегівни та результати її перевірки на програмному забезпеченні «Unicheck», де показник оригінальності становить 96, 35% та тез Мудрака Р.П., де показник схожості становив 2,32%, а також дисертаційної роботи Бленди Н.О. Однак в нормативних документах ЗВО відсутнє наведення допустимого відсотку запозичень. На зустрічі одна з здобувачок заявила, що при першій спробі перевірки її результати становили нуль плагіату.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

1. ЗВО забезпечує високий рівень поінформованості здобувачів щодо форм та методів проведення як поточних, так і підсумкових контрольних заходів. 2. ЗВО володіє необхідним програмним забезпеченням - Unicheck. для перевірки текстів на плагіат 3. Наявний договір про співпрацю між ТОВ «Антиплагіат» та Уманським національним університетом садівництва.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

1. Екзаменаційні білети з навчальних дисциплін не містять розподілу балів за видами завдань, що не дає можливості здобувачам ознайомитися з критеріями оцінювання підсумкових завдань у межах представлених освітніх компонентів. 2. Можливість у результатах анкетування, за допомогою фільтрів на програмному забезпеченні, зробити вибірку за курсами та/або освітніми програмами. ЕГ вбачає недолік з огляду на те, що за окремими курсами на ОНП навчається по 1 особі, що автоматично призводить до втрати анонімності такого опитування. 3. Діяльність Комісії з питань етики та академічної доброчесності є формальною 4. Наявна тільки одна спроба перевірки на програмному забезпеченні Unicheck. 5. В нормативних документах ЗВО відсутнє встановлення рівня оригінальності тексту у відсотках. 6. У ЗВО відсутній спеціальний інформаційний стенд з приводу дотримання принципів академічної доброчесності ЕГ рекомендує: 1. У екзаменаційних білетах навести розподіл балів за кожне завдання та критерії їх оцінювання. 2. Не допускати втручання в оброблення інформації отриманої за результатами анкетування. Залучати студентське самоврядування до оцінювання ОНП та підрахунку результатів анкетування. 3. Застосовувати сучасні ефективні засоби пропагування та реалізації принципів академічної доброчесності в навчальному процесі 4. Упорядкувати та систематизувати інформацію, яка б дозволила сформувати цілісне уявлення про культуру якості у контексті дотримання вимог щодо АД. 5. В нормативних документах ЗВО навести інформацію щодо показник рівня оригінальності тексту у відсотках. 6. Не обмежувати кількість спроб перевірки наукових робіт на програмному забезпеченні Unicheck. 7. На сайті ЗВО створити вкладку «Академічна доброчесність».

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Форми та методи контрольних заходів здобувачів вищої освіти за ОНП є чіткими та забезпечують об'єктивність оцінювання, однак екзаменаційні білети з навчальних дисциплін не містять розподілу балів за видами завдань. У ЗВО є розроблена система оскарження результатів підсумкового семестрового контролю. У ЗВО активно проводяться різні анкетування, однак за допомогою фільтрів на програмному забезпеченні можна зробити вибірку за курсами та/або освітніми програмами. Аспіранти проінформовані щодо необхідності дотримання АД, розуміють її зміст та принципи. У ЗВО задекларована робота Комісії з питань етики та академічної доброчесності, однак підтверджуючих фактів про діяльність цієї Комісії ЕГ не виявлено. ОП має значний рівень узгодженості за підкритеріями 5.1-5.3 та певною мірою узгоджена за підкритерієм 5.4. ЕГ вважає, що загалом ОП за критерієм 5

відповідає рівню «В». Загалом ЕГ дійшла висновку, що освітня діяльність за ОНП відповідає вимогам критерію 5 із недовілками, що не є суттєвими.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Загальна кількість викладачів на ОНП -9, з них доктори наук- 3, кандидати наук – 6, мають вчене звання професора -4, вчене звання доцента -5. Аналізу кадрового складу засвідчує, що в цілому академічна та професійна кваліфікації НПП, які задіяні до реалізації ОНП, є високими та відповідають освітнім компонентам, які вони викладають, та пунктам наукової активності викладача за профілем ОНП та дисципліни. Це сприяє досягненню визначених в ОНП цілей та програмних результатів навчання. Як впливає з ознайомлення з профілями викладачів на інтернет-сторінках кафедр, практично за усіма дисциплінами викладачі мають відповідні наукові публікації. За результатами зустрічі з адміністративним персоналом (Зустріч 7, 30.06.21, 10.15–11.00) підтверджено інформацію відомостей самооцінювання щодо академічної та професійної кваліфікації науково-педагогічних працівників, які викладають за ОПП та наукових керівників здобувачів. Викладання обов'язкових ОК забезпечують науково-педагогічні працівники, кваліфікація яких підтверджена документами про освіту та науковий ступінь з спеціальності “Економіка”, а також науковою, науково-педагогічною, педагогічною чи іншою професійною діяльністю за відповідною спеціальністю та відповідно до змісту навчальних дисциплін, що ними викладаються. Усі (6) наукові керівники, як свідчать дані табл. Відповідність наукових керівників вимогам та їх кореляція зі здобувачами, поданої на запит ЕГ є докторами економічних наук, професорами (один керівник –доцент), мають публікації у виданнях в наукометричних базах.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедури конкурсного відбору викладачів у ЗВО здійснюються згідно відповідних положень про порядок проведення конкурсного відбору, а саме Положення про порядок обрання та прийняття на роботу науково-педагогічних працівників Уманського НУС ([https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2019/polozhennya-pro-poryadok-obrannya-ta-prijnyattya-na-robotu-npp\(1\).pdf](https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2019/polozhennya-pro-poryadok-obrannya-ta-prijnyattya-na-robotu-npp(1).pdf)) та Положення про порядок проведення конкурсного відбору на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників Уманського НУС (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2020/polozhennya-pro-poryadok-provedennya-onkursnogo-vidboru-na-zamishhennya-vakantniz-posad-npp.pdf>). Слід зазначити, що Положення про проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників (Додаток 1. Вимоги до претендентів на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників) чітко визначає обов'язкові мінімальні вимоги для претендентів на заміщення вакантної посади професора, доцента, старшого викладача, асистента або викладача ЗВО стосовно кваліфікації (наукового ступеня, вченого звання) за профілем кафедри, стажу науково-педагогічної роботи. На офіційному сайті на сторінці відділу кадрів у новинах подається інформація стосовно відкритих вакантних посад (оголошення про конкурси, опубліковані в ЗМІ - <https://www.udau.edu.ua/ua/other-news/konkurs-na-zamishhennya-vakantnih-posad-naukovopedagogichnih-pracivnikiv2.html>). Завдання конкурсної комісії - надати Вченій раді Університету, відповідним Вченим радам факультетів, трудовим колективам кафедр рішення про відповідність претендентів умовам конкурсного відбору на відповідні посади. Зазначимо, що діяльність конкурсної комісії є недостатньо прозорою. На сайті немає інформації про її склад і рішення. Негативний висновок зборів трудового колективу кафедри чи Вченої ради факультету не є підставою для того, щоб кандидатура не розглядалося на Вченій раді Університету. Ключові елементи проходження цієї процедури на практиці було підтверджено під час спілкування ЕГ з головою конкурсної комісії першим проректором Мостов'яком Іваном Івановичем в рамках зустрічі з адміністрацією ЗВО (Зустріч 2, 29.06.21, 10.15–10.45 та під час зустрічі з викладацьким складом ОНП «Економіка» (Зустріч 3, 29.06.21, 11.00–11.45). Під час зустрічі з викладацьким складом ОНП «Економіка» (Зустріч 3, 29.06.21, 11.00–11.45) звучала інформація стосовно наявності конкретних вимог до претендентів на посади, пов'язані з викладанням на ОНП стосовно кількості наукових праць, опублікованих у фахових наукових виданнях і у виданнях, що індексуються міжнародними наукометричними базами Scopus і/або Web of Science. Однак ці вимоги не висвітлені у Додатку 1. Вимоги до претендентів на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників «Положення про проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників».

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Під час зустрічі з представниками роботодавців, у якій брали участь завідувач кафедри обліку і оподаткування Білоцерківського національного аграрного університету, д.е.н., професор Свиноус Іван Вікторович, директор Тальнівського будівельно-економічного фахового коледжу, к.е.н., доцент Андрущенко Андрій Миколайович, керівник видавничо-поліграфічного підприємства «Візаві» м. Умань, Сочінський Микола Миколайович було

підтверджено та доповнено інформацію Відомостей самооцінювання стосовно участі цієї групи стейкхолдерів в робочій групі з розробки та вдосконалення освітньо-наукової програми а також організації освітнього процесу за ОНП у формі круглих столів, відвідування ярмарків вакансій, проходження педагогічних практик.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Позитивним досвідом є започаткована на кафедрі економіки практика залучення лекторів з іноземних ЗВО до викладання дисциплін за освітньо-науковою програмою третього рівня вищої освіти. Так в межах викладання дисципліни «Теорії економічного розвитку» аспіранти групи 11 дф-е 29 квітня 2021 р. мали нагоду послухати спільну лекцію професора Мазовецького державного університету в Плоцьку (Польща) Влодзімежа Кедзьорека та доцента кафедри економіки Людмили Смолій на тему «Теорія сталого розвитку» (змістовий модуль № 5) - (<https://ket.udau.edu.ua/ua/novini/spilna-lekciya-zi-stejkholderom-dlya-zdobuvachiv-osvitno-naukovogo-rivnya-doktor-filosofii-zi-specialnosti-051-ekonomika.html>); За результатами зустрічі з представниками роботодавців (Зустріч 6, 29.06.21, 16.00–16.30) було встановлено, що роботодавці тісно співпрацюють з університетом і випусковою кафедрою ОНП. Керівник видавничо-поліграфічного підприємства «Візаві» м. Умань, Сочінський М. висловив думку, що знання з таких дисциплін як «Тайм-менеджмент», чи «Конфліктологія» були б корисними не лише здобувачам, а й практикам-теперішнім випускникам університету. Однак варто зауважити, що все ж професіонали-практики не залучаються безпосередньо до участі в аудиторних заняттях, хоч і не відкидають такої можливості. Так виконавчий директор ТОВ «Умань Хліб Трейд» Дорожинська Л.А. звернула увагу на важливість практичного досвіду керівників та співробітників державних і приватних установ, підприємств та організацій для вдосконалення ОНП «Економіка» та вказала на доречність розширення співпраці шляхом проведення спільних занять (протоколу засідання проектної групи №1 від 20.11.2020 р.).

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Уманський НУС організовує семінари, вебінари та інші заходи, спрямовані на підвищення кваліфікації викладачів та їхнє професійне зростання. Ця робота є добре спланованою. На сайті ЗВО розміщено План заходів сприяння розвитку викладацької майстерності НПП Уманського НУС на 2020 і на 2021 роки (<https://mon.udau.edu.ua/ua/vikladachu/plan-zahodiv-spriyannya-rozvitku-vikladackoi-majsternosti-npp-umanskogo-nus.html>). Прикладом заходів сприяння розвитку викладацької майстерності, у якому взяли участь викладачі кафедри економіки 8 червня 2021 р. є онлайн-вебінар «Soft skills – важлива складова в роботі педагога» з спікером Валентиною Мазуренко – практичним психологом-консультантом, про який було повідомлено викладачами ОНП «Економіка» під час зустрічі з ними (Зустріч 3, 29.06.21, 11.00–11.45). Згаданий вебінар мав на меті сприяння пошуку інноваційних освітніх моделей, використання яких формує багатогранні ролі сучасного викладача як водночас консультанта, порадирика, тьютора, дослідника, новатора та фасилітатора, що володіє набором навичок «soft skills», необхідних для здійснення ефективної науково-педагогічної діяльності. Стосовно участі у інших згаданих під час цієї розмови навчань для підвищення рівня професійного розвитку було надано сертифікати (доц. О. Бурляй - науково-педагогічне стажування на тему «Інноваційні освітні технології: європейський досвід та його впровадження у підготовку фахівців з економіки та управління, Вища школа бізнесу і підприємництва в Островцю, Польща (2017); проф. Л.Мельник - стажування в Університеті ім проф. Асена Златарова, Бургас, Болгарія (2019); доц. Н. Комісаренко - українсько-узбецько-латвійське стажування, проведене «SOCIETY OF AMBIENT INTELLIGENCE» (2021), доц. О.Пенькова стажування на тему «Нові та інноваційні методи викладання», Економічний університет у Кракові, Польща (2021).

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

ЗВО активно застосовує засоби як матеріального так і морального стимулювання за вдосконалення педагогічної майстерності. Положенням про внутрішню модель диференційованої оплати праці в Уманському НУС (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2020/2/polozhennya-pro-diferenciaciju-1.pdf>) запроваджено внутрішню модель диференційованої оплати праці залежно від результатів роботи, спрямовану на посилення ефективності та продуктивності праці працівників та збільшення їх мотивації до покращення свого професійного рівня. Рейтингове оцінювання роботи НПП в Університеті проводиться щороку відповідно до Положення про рейтингову систему оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників (схвалено Вченою радою Уманського НУС 14 грудня 2016 року, протокол №6). Загальний ліміт кількості НПП, які можуть отримувати надбавку за складність і напруженість у роботі встановлюється відповідно до єдиного загальноуніверситетського рейтингу, який оприлюднюється на сайті Університету. Розмір надбавки за складність і напруженість у роботі може встановлюватися до 50% посадового окладу. Окрім того чинним є Положення про надання щорічної грошової винагороди педагогічним працівникам УНУС за сумлінну працю, зразкове виконання посадових обов'язків, що міститься за посиланням: <https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/2018/polozhennya/Polozh-pro-grosh-vinagor--ped-grac-UNUS.pdf> Під час зустрічей з адміністрацією та НПП експертна група встановила, що заохочення викладачів ЗВО до розвитку викладацької майстерності та наукової активності, полягає у фінансовому стимулюванні зачасний захист дисертацій (як наукових керівників так і здобувачів) та публікації у виданнях, що

індексуються у міжнародних наукометричних базах. Премія у розмірі 0.25 посадового окладу за місяць виплачується кожному співавторові опублікованої статті, що індексується у Scopus та/чи WoS. Під час зустрічі з адміністративним персоналом (Зустріч 7, 30.06.21, 10.15–11.00 – спілкування з проректором з науково-педагогічної роботи професором Мальованим Михайлом Івановичем і головним бухгалтером Лисою Наталією Володимирівною) та під час зустрічі з викладацьким складом ОНП «Економіка» (Зустріч 3, 29.06.2021) підтверджено інформацію стосовно преміювання викладачів за освітні і наукові досягнення, за умови наявності коштів (тобто економії фонду заробітної плати). Практикується врученням почесних грамот за досягнуті успіхи у науково-дослідній роботі та з нагоди Дня науки (<https://economics.udau.edu.ua/ua/novini/nagorodzhennya-pochesnimi-gramotami-vikladachiv-kafedri-pidpriemnictva-torgivli-ta-birzhovoi-diyalnosti.html>) чи інших знаменних дат.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Система відбору кадрів, спрямована на залучення кадрів високого рівня кваліфікації. Наявність системи заохочення викладачів ЗВО до розвитку викладацької майстерності та наукової активності, що полягає у фінансовому стимулюванні (преміюванні) на основі рейтингового оцінювання роботи НПП, а також за окремі досягнення у випадку захисту дисертацій та публікацій у виданнях, що індексуються у міжнародних наукометричних базах. Проведення тренінгів для підвищення рівня викладання і оволодіння викладачами новими «soft skills». Залучення лекторів з іноземних ЗВО до спільного читання окремих лекцій з фахових дисциплін.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Недостатньо прозорою є діяльність конкурсної комісії. На сайті немає інформації про її склад і рішення. Рекомендовано на сайті ЗВО створити вкладку «Конкурсна комісія» з публікацією наказів про її склад і рішення. Озвучені вимоги до претендентів на посади, пов'язані з викладанням на ОНП стосовно кількості наукових праць, опублікованих у фахових наукових виданнях і у виданнях, що індексуються міжнародними наукометричними базами Scopus і/або Web of Science не відображені у нормативних положеннях. Рекомендовано у вимогах до претендентів на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників, вміщених у «Положенні про проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників» вказати на вимоги щодо опублікованих наукових і навчально-методичних праць. Професіонали-практики не залучаються безпосередньо до участі в аудиторних заняттях, хоч і не відкидають такої можливості. Рекомендовано активізувати роботу щодо залучення професіоналів-практиків до проведення аудиторних занять.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

За результатами спілкування зі стейкхолдерами і проведення аналізу інформації за критерієм 6 ЕГ з'ясувала, що науково-педагогічний колектив ЗВО є висококваліфікованим, має якісний кадровий потенціал, здатний у поєднанні з залученням до освітнього процесу роботодавців забезпечувати належний рівень підготовки докторів філософії з спеціальності «Економіка». Процедури конкурсного добору викладачів в цілому є прозорими, лише інформація про склад і засідання конкурсної комісії не представлена на сайті. Практики в цілому залучаються до проведення спільних заходів і обговорень, аспектом який потребує посилення є їхня безпосередня участь у проведенні занять. Вирішальними сильними сторонами при виборі оцінки стали системні заходи, які проводяться для підвищення рівня викладацької майстерності та її стимулювання, що дозволяє твердити, що ОНП третього рівня освіти «Економіка» відповідає критерію за всіма підкритеріями.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

З даних, що наведені у Відомостях про самооцінювання ОНП фінансування Уманського НУС у минулому (2020) році склало 135,6 млн.грн, що підтверджено у «Звіті ректора Уманського національного університету садівництва Непочатенко Олени Олександрівни про виконання умов контракту за 2020 рік»

(<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/2021/zvit-rektora-2020.pdf>), (п. 6, стор. 59). Також під час он-лайн зустрічі №7 ЕГ з адміністративним персоналом головним бухгалтером Уманського НУС Лисою Наталією Володимирівною було вказано, що бухгалтерія університету не веде облік фінансування окремих освітніх програм, але проводиться збір заявок з усього університету щодо закупівель необхідного обладнання (відео “Зустріч з адміністративним персоналом 25.06-25.40 хв.”), а також у повному обсязі фінансуються відрядження аспірантів та викладачів університету (відео “Зустріч з адміністративним персоналом 25.50-25.59 хв.”). В Уманському НУС здобувачі третього рівня вищої освіти забезпечені окремим приміщенням «Аспірантський зал», що розташовано у бібліотечному корпусі, а також аудиторіями, що оснащені персональними комп'ютерами та мультимедійними проекторами, що було підтверджено під час он-лайн зустрічі №3 ЕГ з викладацьким складом та оглядом приміщень ЕГ в онлайн режимі, що транслювався за допомогою zoom-платформи гарантом ОНП Економіка. На офіційному веб-сайті Уманського НУС розміщено відео з оглядом матеріально-технічної бази ЗВО (<https://www.udau.edu.ua/ua/media/video/materialno-tehnichna-baza-umanskogo-nus.html>), що підтверджує наявність усіх необхідних засобів та приміщень для всебічного розвитку здобувачів вищої освіти (освітнього, науково-дослідного, спортивного, культурного), а також жилого-комунальні приміщення. Огороджена територія Уманського НУС має пропускну систему та спроектована за принципом кампусу, що налічує 22 навчальних та адміністративно-допоміжних корпусів, 6 гуртожитків на 2000 місць та житлові будинки, 2 спортивні зали площею 589 м² та 880 м², футбольне поле площею 6420 м², площадка для мініфутболу площею 880 м², площадка для волейболу площею 240 м², їдальня, кафе, буфети, оранжереї та готельні приміщення, котельні, наукова бібліотека на 260 посадкових місць і книгосховищем, 24 дослідні лабораторії та 14 комп'ютерних навчальних лабораторій, презентаційна конференц-зала, репетиційна аудиторія, танцювальні класи та модернізована актові зала. Під час зустрічі №3 ЕГ з викладацьким складом канд. екон. наук, доктором Смолій Людмилою Василівною було продемонстровано особистий електронний кабінет викладача у якому міститься вкладки за всіма ОК, що викладаються. У наведених вкладках розміщено інформацію за кожною темою ОК, що налічує: матеріали лекцій; семінарські заняття, де висвітлені дискусійні питання, теми рефератів та рекомендована література до вивчення теми; тестові завдання, що дозволило ЕГ встановити його здатність навчально-методичного забезпечення ОНП забезпечувати досягнення визначених ОНП цілей та ПРН.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Всі учасники освітнього процесу мають безоплатний доступ до відповідної інфраструктури та інформаційних, а саме безкоштовний WIFI, медичний пункт, кафе буфети, спортивні майданчики, а також культурно-масові заходи, що проводяться для здобувачів за кошти не лише ЗВО, а й спонсорів, що підтверджено під час он-лан зустрічі №5 з представниками органів студентського самоврядування Головою наукового товариства студентів та аспірантів Яценко Вячеславом Васильовичем. Також здобувачі вищої освіти мають доступ до репозитарію бібліотеки Уманського НУС (<http://lib.udau.edu.ua/>). Здобувачі та викладацький склад Уманського НУС мають безкоштовний доступ до передплатних баз даних серед яких: Scopus, Web of Science, ScienceDirect та ще 11 баз даних, з яких 3-4 реферативного характеру, а інші повнотекстові, що підтверджено під час он-лайн зустрічі №7 ЕГ з адміністративним персоналом директором наукової бібліотеки Кравченко Тетяною Олександрівною. Під час он-лайн зустрічі №4 ЕГ зі здобувачами було виявлено, що здобувачі, що навчаються на ОНП Економіка Уманського НУС мають можливість безкоштовних публікацій у фахових виданнях ЗВО, що підтверджено здобувачем (відео «Зустріч за здобувачами(2)» 2.07-2.09 хв.).

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Приміщеннях Уманського НУС оснащення протипожежною системою, вогнегасниками та тривожними кнопками, розміщеними на кожному поверсі, що підтверджено під час он-лайн зустрічі №7 ЕГ з адміністративним персоналом проректором з адміністративно-господарської роботи Дядькуном Леонідом Васильовичем та під час он-лайн огляду матеріально-технічної бази було встановлено, що на кожному поверсі приміщень розташовані плани евакуації. Також на запит ЕГ гарантом ОНП Економіка біло надано графік проведення інструктажів з пожежної безпеки. В Уманському НУС затверджене Положення «Про порядок проведення навчання та перевірки знань з питань охорони праці згідно НПАОП 0.00-4.12-05 Уманського національного університету садівництва» (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2016/Poryadok-provedennya-navchannya-ta-perevirki-znan-z-OPpdf.pdf>). З уникненням поширення COVID-19 на входах кожного приміщення на території Уманського НУС розміщені санітаїзери та урни для утилізації засобів індивідуального захисту, що підтверджено наданими фото гарантом ОНП за запитом ЕГ. (<https://www.udau.edu.ua/ua/departments/viddili/psixologichna-sluzhba-universitetu/>) Територія Уманського НУС є огороженою та оснащеною пропускнуою системою, що дозволяє підвищувати рівень безпеки не лише учасників освітнього процесу, а й всіх інших, хто перебуває на території ЗВО.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Освітня, організаційна, інформаційна, консультативна та соціальна підтримка здобувачів здійснюється за допомогою автоматизованої системи управління освітнім процесом (<http://mkr.udau.edu.ua/site/index>), що є вкрай актуальною у період карантинних обмежень. Вся необхідна інформація для здобувачів висвітлюється на офіційному веб-сайті Уманського НУС (<https://www.udau.edu.ua/>), а також на офіційному веб-сайті бібліотеки Уманського НУС (<https://library.udau.edu.ua/>). Під час он-лайн зустрічі №8 ЕГ з науковими керівниками здобувачів ОНП Економіка науковим керівником, проректором з науково-педагогічної роботи, д-ром екон. наук, професором Мальованим Михайлом Івановичем було заявлено, що наукові керівники здатні надавати всебічну підтримку здобувачам. Соціальна та психологічна підтримка здобувачів вищої освіти Уманського НУС здійснюється через психологічну службу «Довіра» (<https://www.udau.edu.ua/ua/departments/viddili/psixologichna-sluzhba-universitetu/>), за допомогою якої, окрім індивідуальних прийомів психологічної підтримки, також організуються тренінги, які допомагають вирішити такі питання як: подолання невпевненості; конструктивне вирішення конфліктних ситуацій; певне розпізнання та подолання емоційного вигорання, або етика ділового спілкування та ін., а також працює скринька довіри, що знаходиться у вестибюлі навчального корпусу №4, що підтверджено під час онлайн зустрічі №4 ЕГ зі здобувачами Холявицькою Кариною Сергіївною - здобувачкою першого року навчання.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

В Уманському НУС створені достатні умови для здобувачів з особливими потребами, зокрема пандуси, брайля, широкі двері, що підтверджено наданими фото гарантом ОНП Економіка, оглядом матеріально-технічної бази в онлайн режимі та відео, що розміщене на офіційному веб-сайті ЗВО (<https://www.udau.edu.ua/ua/media/video/materialno-tehnicna-baza-umanskogo-nus.html>). В Уманському НУС затверджено «Порядок супроводу (надання допомоги) особам з інвалідністю та іншим маломобільним групам студентства в Уманському НУС» (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/2019/edu/poryadok-suprovodu.pdf>), яким визначається надання практичної допомоги особам з інвалідністю та іншим маломобільним групам студентів для доступу їм в лекційні навчальні аудиторії, читальні, актові зали, тощо. Наразі такі здобувачі на ОНП Економіка Уманського НУС відсутні. Для усіх студентів з особливими потребами є можливість навчатися дистанційно та за індивідуальним графіком, наведена інформація розміщена на офіційному веб-сайті університету (<https://ects.udau.edu.ua/ua/informaciya-dlya-studentiv/mozhливosti-dlya-studentiv-z-osoblivimi-potrebami.html>).

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Під час он-лайн зустрічі №4 ЕГ зі здобувачами вищої освіти було встановлено, що конфліктних ситуацій, в тому числі, що пов'язані з сексуальними домаганнями не траплялось. В Уманському НУС діє спеціальна служба «Довіра», що здатна надавати психологічну підтримку всім учасникам освітнього процесу та допомагати у вирішенні конфліктних ситуацій (<https://www.udau.edu.ua/ua/departments/viddili/psixologichna-sluzhba-universitetu/>). Також в Уманському НУС є скринька довіри, що перевіряється раз на тиждень та електронна скринька за допомогою якої можна звернутися не лише до психолога, а й до ректора ЗВО за допомогою, або з пропозиціями.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Здобувачі третього рівня вищої освіти забезпечені окремим приміщенням (Аспірантська зала), територія університету є закритою з пропускнуою системою, в Уманському УНУС діє автоматизована система управління освітнім процесом, що вкрай актуальна у період карантинних обмежень.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

За наданими фото ЕГ гарантом та переглядом матеріально-технічної бази ЕГ у он-лайн режимі було встановлено, що наявні пандуси не мають поручнів, що не в повній мірі задовольняє потреби здобувачів з інклюзією. Рекомендується найближчим часом встановити поручні біля пандусів.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

За критерієм 7 ОНП Економіка Уманського НУС у повній мірі має рівень узгодженості за підкритеріями 7.1, 7.2, 7.3, 7.4, 7.6 та частковий рівень узгодженості із підпунктом 7.5. Загалом ОНП Економіка Уманського НУС відповідає критерію 7, зважаючи на сильні сторони та незначні недоліки, що є досяжними.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП в Уманському НУС регламентуються «Положенням про порядок розробки, затвердження та періодичного перегляду освітньої програми в Уманському НУС» -<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2020/2/polozhennya-pro-osvitni-programi.zip>. Внести пропозиції з метою обговорення освітньої програми ОП Економіка (доктор філософії) в онлайн- режимі існують на сторінці відділу моніторингу якості освіти за посиланням: <https://mon.udau.edu.ua/ua/obgovorennya-osvitnih-program.html?pr=8414614172f7b50f2793e50af7b7c503>, який збирає відповідну інформацію. Перегляд та оновлення ОНП відбувається на основі врахування думки здобувачів, представників органів студентського самоврядування, роботодавців, академічної спільноти, та з урахуванням прогнозів стосовно розвитку економіки та потреб суспільства. Водночас ЕГ встановлено розбіжності у трактуванні нормативних документів ЗВО, а саме «Положення про порядок розробки, затвердження та періодичного перегляду освітньої програми в Уманському національному університеті садівництва» - <https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2020/2/polozhennya-pro-osvitni-programi.zip>. Згідно п.6.6. цього ж Положення «Перегляд освітніх програм з метою їх удосконалення здійснюється у формах оновлення або модернізації». У розумінні ЗВО оновлення означає зміну більш ніж на 50% у складі дисциплін, практик та їх обсягу в кредитах ЕКТС, а модернізація освітньої програми має на меті значнішу зміну в її змісті та умовах реалізації, ніж у випадку планового оновлення, і може стосуватися також мети (місії), програмних навчальних результатів. На фокус-зустрічі з гарантом повідомлено про те, що у випадку оновлення ОНП затвердження Вченою радою не відбувається, а тільки у випадку модернізації ОНП. На фокус зустрічі з керівництвом ЗВО, науково-педагогічними працівниками та адміністративним персоналом отримано суперечливу інформацію щодо процедур затвердження оновленої чи модернізованої ОНП. ЕГ рекомендує провести роз'яснювальну роботу з метою єдиного трактування Положень та інших нормативних документів ЗВО. У 2020 році у наслідок перегляду ОНП уточнено її мету та цілі, що наблизило її зі стратегічною метою розвитку університету. До переліку загальних компетентностей додано «здатність до розвитку та вдосконалення педагогічної й методичної майстерності, педагогічної техніки, професійних умінь викладача економічних дисциплін», що зумовлено потребами підготовки науково-педагогічних кадрів. Перелік фахових компетентностей доповнено «здатністю до обґрунтування заходів протидії негативного впливу глобальних корпорацій на функціонування національної економіки ...», що зумовлено посиленням конкуренції на внутрішньому ринку. Обов'язкові компоненти доповнено дисципліно «Академічне письмо та оприлюднення наукових результатів». Розроблено Структурно-логічну схему навчального плану.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

З метою моніторингу думки здобувачів щодо якості освітнього процесу, отримання зауважень та пропозицій періодично проводиться вивчення їх думки шляхом заповнення анкет на сторінці відділу якості вищої освіти (<https://mon.udau.edu.ua/ua/anketuvannya/dlya-studentiv.html>). Здобувачі ВО підтвердили факт залучення в процес обговорення щодо якості підготовки та обізнаність щодо можливості надання рекомендацій до змісту ОП. (Зустріч 4 зі здобувачами вищої освіти ОНП «Економіка»). Крім того, представники Студентського наукового товариства можуть, учасниками якого є з добувачі ВО ОНП «051 Економіка» можуть вносити пропозиції щодо забезпечення якості освітнього процесу (надходження запитів з проханням надати пропозиції підтверджено на Зустрічі 5 з представниками органів студентського самоврядування). Певні висновки можна зробити на основі опрацювання дев'яти протоколів засідання проектної груп. Так, як впливає з протоколу засідання проектної групи №1 від 20.11.2020 р., на цьому засіданні здобувач Соцінська М.В., яка брала участь у засіданні, звернула увагу на важливість набуття компетентностей, пов'язаних із спроможністю розробляти економічні проекти з урахуванням навантаження на природне довкілля. Її пропозицію було визнано слухною і в ході обговорення запропоновано включити до ОНП освітню компоненту «Екологічна економіка», що формуватиме відповідні компетентності та забезпечуватиме досягнення відповідних програмних результатів.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

В ході спілкування з фокус-групою роботодавців встановлено, що роботодавці залучалися до перегляду ОНП та процедур забезпечення її якості шляхом участі у засідання проектної групи. У відомостях про самооцінювання представлені рецензії роботодавців на ОНП. Ці рецензії обговорюються проектною групою. Як впливає з протоколу засідання проектної групи №1 від 20.11.2020 р., на цьому засіданні обговорювались письмові рецензії п'яти роботодавців стосовно змісту та можливості удосконалення ОНП. На засіданні 5 березня 2021 р. виконавчий директор ТОВ «Умань Хліб Трейд» Дорожинська Л.А. зауважила, що доцільно було б розширити можливості здобувачів до інформації, що розкриває особливості, умови та фактори розвитку місцевої економіки. Тому, на її думку, в блок рекомендованих вибіркового дисциплін доцільно ввести предмет «Економіка територій». Члени проектної групи визнали таку думку слушною. У відомостях самооцінювання зазначено, що думки роботодавців щодо якісних характеристик програми враховуються під час публічного обговорення ОНП. Однак за наведеними далі у відомостях посланнями, містяться рецензії, у яких підтверджується актуальність ОНП, її особливості та відповідність вимогам, а пропозиції відсутні. Мова йде наприклад про рецензію директора Гайворонського політехнічного коледжу Т.В. Сінети (https://ket.udau.edu.ua/assets/files/osvitni-programi/recenziya_1.pdf), директора ТОВ «Мастер» В.Ю. Яковлева (https://ket.udau.edu.ua/assets/files/osvitni-programi/recenziya_2.pdf), завідувачки кафедри економіки підприємства Миколаївського національного аграрного університету, проф., д.е.н. О.І. Котикової (https://ket.udau.edu.ua/assets/files/osvitni-programi/recenziya_3.pdf). Зауважимо також, що у жодній з рецензій немає дати, тому неможливо встановити навіть рік їх надходження. Представники роботодавців засвідчили свою участь в обговоренні сучасних тенденцій розвитку галузі, ринку праці та проведенні різноманітних заходів для здобувачів вищої освіти. Але ЕГ не виявила формалізованого підтвердження цих фактів. На думку експертної групи, крім освітньої складової, доречно активніше залучати роботодавців і до удосконалення ОНП «051 Економіка» в напрямі розвитку дослідницьких навичок здобувачів, зокрема реалізації спільних наукових проєктів, надання консультаційних послуг для органів державного управління та бізнес-структур.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Оскільки освітньо-наукова програма «051 Економіка» функціонує з 2016 року, в 2021 році має відбутися перший випуск. Тому експертами були проаналізовані напрями роботи з випускниками в цілому по університету. В Уманському НУС з ініціативи групи випускників та за підтримки ректорату, створена та розпочала роботу громадська організація «Асоціація випускників та друзів Уманського національного університету садівництва» - <https://www.udau.edu.ua/alumni/asoziacziya-vipusknikiv-ta-druziv-umanskogo-nus/>. Ця організація дає можливість підтримувати зв'язки людям, які отримали освіту в університеті і працюють у різних галузях національної економіки та за кордоном. Відділ професійно-кар'єрної орієнтації (<https://work.udau.edu.ua/ua/pro-viddilennya.html>) надає допомогу студентам і випускникам з питань адаптації до сучасних вимог ринку праці, сприяння проходженню стажувань, в пошуку роботи та їх працевлаштуванню. Організуються ярмарки вакансій та презентацій підприємств, організацій та установ, зустрічі студентської аудиторії з підприємствами-роботодавцями галузі. Поширюється інформація про проєкти, пов'язані з стажуванням молодих спеціалістів. Оновлюється сформована база вакансій підприємств, установ та організацій і інформація про вакантні місця роботи надається студентам і випускникам відповідно до їх спеціальності. Надаються консультації студентам та випускникам щодо складання резюме та проходження співбесіди. Під час відкритої зустрічі (29.06.21, 16.30–17.00) від випускниці університету, яка працює завідувачем кафедри в іншому закладі ВО, прозвучав схвальний відгук стосовно роботи Уманського НУС і випускової кафедри ОНП з випускниками, організації щорічних зустрічей, підтримання бази даних стосовно контактних даних і кар'єрного шляху випускників. На зустрічі із здобувачами і науковими керівниками (зустрічі 4 і 8) ЕГ з'ясувалось, що здобувач четвертого року навчання Бленда Наталія Олександрівна вже працює в ЗВО викладачем кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Алгоритм дії процедур внутрішнього забезпечення якості освітнього процесу регламентує насамперед Положення про порядок проведення моніторингу і контролю якості освіти в Уманському НУС (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2020/2/polozhennya-pro-poryadok-provedennya-monitoringu-i-kontrolyu-yakosti-osviti-2020-08-10-2020.pdf>). В Уманському НУС функціонує Відділ моніторингу якості освіти, який поміж інших функцій виконує і функцію підготовки та внесення пропозицій щодо усунення негативних моментів, виявлених під час моніторингу, а також поширення позитивних тенденцій у роботі структурних підрозділів, контроль за здійсненням необхідних заходів для усунення виявлених порушень і недоліків (<https://mon.udau.edu.ua/ua/pro-kafedru.html>). Дотримання принципів академічної доброчесності регулює «Кодекс академічної доброчесності Уманського НУС» (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2019/kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti-unus-2019-1.pdf>). Відділ моніторингу якості освіти проводить роботу з виявлення недоліків в освітній діяльності ОП та ОНП, здійснює анкетування здобувачів вищої освіти щодо задоволення якістю освіти та її результатами; проводиться моніторинг потреб, очікувань і задоволеності усіх стейкхолдерів освітнього процесу. Зокрема моніторинг здобувачів ОНП «051 Економіка» третього рівня передбачав вивчення рівня якості організації навчання аспірантів, як споживачів освітніх послуг, якості освітніх програм, а саме: змістовним наповненням програми, ефективністю викладання, забезпеченістю освітнього процесу матеріально-технічними, навчально-методичними ресурсами та рівнем їх задоволеності (<https://ket.udau.edu.ua/assets/files/akademichna-dobrochesnist/anketuvannya.pdf>). За результатами on-line анкетування упродовж лютого 2021 року серед проблеми, які найбільшою мірою ускладнюють

навчання, на думку опитаних є необхідність поєднувати навчання і роботу (60%), особиста неорганізованість (20%), незручний розклад (20%). 60% здобувачі третього рівня вищої освіти високо оцінюють ефективність методів і методики викладання дисциплін за спеціальністю, а також рівень стимулювання їх до самоосвіти та науково-дослідницької діяльності, 40% оцінили посередньо. За якість реалізації ОНП «051 Економіка» відповідає група забезпечення спеціальності (затверджена наказом по університету № 01-05/132 від 28.07.20 р. – наказ надано на запит ЕГ - <https://office.naqa.gov.ua/9d561624-4717-41c7-953c-67986b281f33>). За результатами опитування фокус-груп суттєвих недоліків за даною ОНП внутрішня система забезпечення якості не виявила. До робочих програм та силабусів вносяться зміни, здійснюється їх оновлення на підставі пропозицій стейкхолдерів і отримання нової інформації. Результати опитування адміністрації, НПП та здобувачів ВО підтвердило дотримання норм даних положень під час освітнього процесу. Гарант і робоча група ОНП прагнуть до конструктивного врахування пропозицій щодо усунення можливих недоліків.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ОНП «051 Економіка» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти в Уманському НУС акредитується вперше, тому зауважень попередніх акредитаційних експертиз немає. За результатами зустрічей з адміністрацією ЕГ відзначає позитивну тенденцію університету до змін, які покращать якість ОНП «051 Економіка». У процесі удосконалення ОНП «051 Економіка» гарант і академічний персонал враховували певні висновки та рекомендації експертів щодо акредитаційної експертизи за іншими освітніми програмами університету, які є у вільному доступі на сайті Університету за посиланням - <https://mon.udau.edu.ua/ua/akreditacijni-ekspertizi-osvitnih-program/rezultati-akreditacijnih-ekspertiz.html>

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Система забезпечення якості ОНП регламентується нормативними документами Уманського НУС: Положенням про порядок розробки, затвердження та періодичного перегляду освітньої програми в Уманському НУС (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2020/2/polozhennya-pro-osvitni-programi.zip>), Положенням про гаранта освітньої програми в Уманському НУС (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2020/polozhennya-pro-garanta.pdf>), Положенням про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Уманському НУС (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2019/polozhennya-zyao.pdf>); Культура якості університету інтегрована у соціально-культурні, наукові та організаційні заходи. Опитування фокус-груп НПП, здобувачів вищої освіти та роботодавців виявило, що значна увага зосереджена на налагодженні результативної комунікації між стейкхолдерами освітнього процесу, дотриманню норм академічної доброчесності. Зі здобувачів третього рівня вищої освіти на ОНП «Економіка», які взяли участь в опитуванні, 60% задоволені викладанням в повній мірі і вважають, що навчання високо стимулює їх до самоосвіти й науково-дослідницької діяльності, 40% посередньо оцінили методи викладання і навчання та достатній рівень стимуляції до самоосвіти й науково-дослідницької діяльності, незадоволені викладанням аспіранти відсутні (<https://ket.udau.edu.ua/assets/files/akademichna-dobrochesnist/anketuvannya.pdf>). Університет підтримує партнерські відносини з роботодавцями регіону, співпрацює з обласними та місцевими органами влади, службами зайнятості населення, профспілковими, молодіжними, громадськими організаціями, що створює передумови для критичної самооцінки якості освітніх послуг. Аналіз результатів зустрічей дає підстави експертній групі стверджувати, що культура якості формується, учасники освітнього процесу та стейкхолдери усвідомлюють необхідність розвитку системи якості та готові працювати задля забезпечення належної якості освітньої діяльності.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Процедури і політики забезпечення якості позитивно сприймаються членами академічної спільноти. Культура якості університету інтегрована у соціально-культурні, наукові та організаційні заходи. Діяльність асоціації випускників дає можливість підтримувати зв'язки з випускниками, які працюють у різних галузях національної економіки та за кордоном. Періодично проводиться опитування здобувачів ВО та стейкхолдерів щодо різних аспектів забезпечення якості освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Існують розбіжності у трактуванні форму перегляду з метою удосконалення ОНП, а саме «оновлення» і «модернізації», які визначаються «Положенням про порядок розробки, затвердження та періодичного перегляду

освітньої програми в Уманському національному університеті садівництва». ЕГ рекомендує провести роз'яснювальну роботу з метою єдиного трактування Положень та інших нормативних документів ЗВО. У рецензіях на ОНП роботодавців підтверджується її актуальність, особливості та відповідність вимогам, а пропозиції переважно відсутні. ЕГ рекомендує пропонувати спрямовувати роботу з рецензування ОНП не на отримання формального схвалення, а пошук конкретних пропозицій та критичних зауваг. Недостатньо використаний потенціал органів студентського самоврядування в процедурах перегляду змісту ОНП. Доцільно інформувати та активніше залучати органи студентського самоврядування до процедур перегляду ОНП. Потенціал роботодавців недостатньо залучений в напрямку спільної реалізації наукових проєктів, госпдоговорних послуг. Рекомендація: Активізувати залучення роботодавців до розвитку дослідницьких навичок здобувачів.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

В Уманському НУС добре функціонує внутрішня система забезпечення якості ОНП. Синхронна діяльність адміністрації, НПП та здобувачів освіти сприяє розвитку культури якості у ЗВО. Стейкхолдери залучаються до процедур періодичного перегляду ОНП. Наявна практика періодичного опитування здобувачів ВО та інших стейкхолдерів щодо різних аспектів забезпечення якості освітнього процесу та оприлюднення і обговорення результатів такого опитування. Керівництвом університету запроваджуються своєчасні заходи, спрямовані на усуненні виявлених недоліків. Окремі виявлені слабкі місця за підкритеріями 8.1, 8.2, 8.3, 8.5 пов'язані з недосконалістю, а інколи двозначністю тлумачень процедур перегляду змісту ОНП, недостатньою організацією зворотного зв'язку зі стейкхолдерами стосовно отримання від них конкретних пропозицій, а не формальних схвалень, необхідністю активізації спільної наукової роботи із роботодавцями. Враховуючи сукупність виявлених фактів і їхній контекст, ОНП та освітня діяльність за цією програмою назагал відповідають Критерію 8 з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила і процедури щодо прав та обов'язків всіх учасників освітнього процесу регулюються нормативно-правовими актами ЗВО та розміщені на офіційному веб-сайті у розділі «Нормативна база» (<https://www.udau.edu.ua/ua/about/normativna-baza.html>). Під час он-лайн зустрічі №3 ЕГ з викладацьким складом ОНП «Економіка» було підтверджено, що всі документи які регулюють права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу знаходяться у відкритому доступі, серед яких: Статут Уманського національного університету садівництва (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/2019/STATUT-2019.pdf>), Правила внутрішнього розпорядку Уманського національного університету садівництва (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2019/pravila-vnutrishnogo-trudovogo-rozporyadku20.10.2016.pdf>), Колективний договір між трудовим колективом та адміністрацією Уманського національного університету садівництва (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2020/koldogov-2020-2022.pdf>), Положення про організацію освітнього процесу в Уманському національному університеті садівництва (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2020/2/polozhennya-pro-osvitnij-proces.pdf>) та інші.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проєкт з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

На офіційному веб-сайті Уманського НУС розміщено проєкт освітньо-наукової програми Економіка, що вводиться в дію 1 вересня 2021 року (https://mon.udau.edu.ua/assets/files/osvitni-programi/eip/ekonomika/onp-ekonomika-phd_2021-2022-n.r._proekt.pdf). Зауваження та пропозиції до проєкту освітньо-наукової програми Економіка усі заінтересовані особи мають можливість надавати у електронному вигляді (<https://mon.udau.edu.ua/ua/obgovorennya-osvitnih-program.html?pr=8414614172f7b50f2793e50af7b7c503>). Під час он-лайн зустрічі №6 ЕГ з роботодавцями було підтверджено, що роботодавцям надано посилання за яким висвітлена ОНП зі слів керівника видавничо-поліграфічного підприємства «Візаві» (м. Умань) Сочінського Миколи Миколайовича.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Розміщено у відкритому доступі на офіційному веб-сайті Уманського НУС ОНП Економіка (<https://ects.udau.edu.ua/informaciya-po-programam/fakultet-ekonomiki-i-pidpriemnictva/op-ekonomika-doktor-filosofii.html>) та проект ОНП Економіка, що вводиться в дію 1 вересня 2021 року (https://mon.udau.edu.ua/assets/files/osvitni-programi/eip/ekonomika/onp-ekonomika-phd_2021-2022-n.r._proekt.pdf), що було підтверджено під час он-лайн зустрічі №7 ЕГ з адміністративним персоналом завідувачем відділу якості моніторингу якості освіти Пітель Ніною Якимівною. Також на офіційному веб-сайті Уманського НУС висвітлено інформацію стосовно робочих програм ОК, що викладаються на ОНП Економіка (<https://ket.udau.edu.ua/ua/aspirantu2/robochi-programi.html>), в яких наведена наступна інформація: опис навчальної дисципліни, мета та завдання, програмні компетентності та програмні результати, програма навчальної дисципліни з коротким описом змістових модулів та тем, що вони включають, структура навчальної дисципліни, методи навчання, методи контролю, шкала оцінювання та література; силабусів ОК (<https://ket.udau.edu.ua/ua/aspirantu2/silabusi.html>), в яких наведена наступна інформація: відомості про викладача, опис навчальної дисципліни, структура курсу, політика курсу та шкала оцінювання. Під час он-лайн зустрічі №6 ЕГ з роботодавцями було встановлено, що стейкхолдери проінформовані щодо змісту ОНП Економіка - за словами директора Тальнівського будівельно-економічного фахового коледжу, канд. екон. наук, доцента Андрющенко Андрія Миколайовича. Перед початком навчання гарантом освітньої програми проводиться вступний фаховий семінар, в рамках якого вступники інформуються щодо змісту ОП, компетентностей, програмних результатів. На першому семінарському занятті викладач ОК більш детально ознайомлює здобувачів вищої освіти із специфікою даної ОК, компетентностями, що формуються в рамках ОК, програмними результатами навчання, методами контролю, методами навчання та інше, що підтверджено гарантом ОНП Економіка Мудраком Русланом Петровичем під час онлайн зустрічі №3 з викладацьким складом (відео “Зустріч з викладацьким складом (2)” 12.20-13.17 хв.).

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

На офіційному веб-сайті Уманського НУС у відкритому доступі висвітлено “Обговорення освітніх програм”, де усі заінтересовані особи мають можливість надати свої пропозиції чи зауваження.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Під час розробки програми не в повному обсязі враховуються побажання роботодавців щодо включення деяких ОК до навчального плану, що підтверджено керівником видавничо-поліграфічного підприємства «Візаві» (м. Умань) Сочінським Миколою Миколайовичем. Рекомендується активніше залучати до обговорення проекту ОНП роботодавців та враховувати їх думку під час складання ОК.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Загалом ОНП Економіка Уманського НУС відповідає критерію 9, має повний рівень узгодженості з підкритеріями 9.1 та 9.3, а також частковий рівень узгодженості з підкритерієм 9.2, але не має унікальних інноваційних практик. Наведені слабкі сторони не є суттєвими, а рекомендації є досяжними.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

Серед дисциплін обов'язкової компоненти дисциплін циклу фахового спрямування стосуються загальних теоретичних проблем економіки («Теорії економічного розвитку», «Прогнозування і моделювання в економіці») та їх тенденції розвитку у сучасному світі («Актуальні проблеми глобальної економіки»). Експертна група дійшла висновку, що в цілому, обов'язкові компоненти певним чином забезпечують підготовку до дослідницької (наприклад, Методологія та організація наукової діяльності, Інформаційні технології у науковій діяльності) та викладацької (наприклад, Педагогіка та методика викладання економічних дисциплін) роботи. Так як структура освітньо-наукової програми «Економіка» передбачає індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін, починаючи з III семестру, 80% з опитуваних підтвердили реалізовану можливість самостійного обрання навчальних дисциплін для їх подальшого вивчення, аспірант 1-го року навчання (20%) – ще не мав такої можливості (<https://ket.udau.edu.ua/assets/files/akademichna-dobrochesnist/anketuvannya.pdf>). У переліку вибіркових містяться дисципліни, які тісніше відповідають науковим інтересам аспірантів (такі як «Продовольча безпека України», «Соціальна відповідальність бізнесу», «Соціальна економіка») і, як показала розмова зі здобувачами, вони обирають їх. Свідченням того, що до переліку можливих вибіркових компонентів додаються такі, що розширюють коло фахових компетентностей та пов'язані з темами їхніх дисертацій є рішення про розробку дисципліни "Економіка сталого розвитку", як вибіркової дисципліни. Ця дисципліна може бути включена до індивідуального навчального плану здобувача, як така, що пов'язана з тематикою його дисертаційного дослідження і викладатиметься через два роки, яке було прийнято на основі затвердження теми дисертаційного дослідження Охріменка Б.О. "Стратегічні напрями модернізації аграрного виробництва", який розпочав навчання на освітньо-науковій програмі в квітні 2021р. Такий підхід практично забезпечує кращу відповідність змісту ОНП науковим інтересам аспірантів.

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

Експертною групою виявлено, що наукові інтереси усіх аспірантів пов'язані з різними аспектами розвитку аграрного сектору, територіальних громад в межах сільських територій і формуванням стратегій розвитку продовольчого комплексу. Наукова робота випускової кафедри економіки проводиться в межах державної програми наукових досліджень «Теоретико-методологічні та прикладні засади соціально-економічного розвитку аграрної сфери економіки України в умовах глобалізації» (№ державної реєстрації 0116U003210) та здійснюється за напрямом «Розробка теоретико-методологічних засад сталого розвитку національної економіки в умовах євроінтеграційних процесів». Тематами наукових досліджень викладачів кафедри економіки і маркетингу є такі: соціально-економічні пріоритети розвитку національної продовольчої системи в умовах глобалізації; економічний механізм екологізації сільськогосподарського виробництва України; соціальний аспект євроінтеграційної стратегії України; розвиток ринкового механізму аграрного сектору економіки України в умовах глобалізації; пріоритети та цільові орієнтири розвитку аграрного сектору економіки України в контексті євроінтеграційних процесів; організація та ефективність функціонування овочівницьких фермерських господарств; державна підтримка сільськогосподарського виробництва. Тематика досліджень наукових керівників з інших кафедр Інституту економіки і підприємництва також тією чи іншою мірою стосується проблем впливу економічної глобалізації на продовольчу безпеку, соціально-економічного розвитку сільських територій та соціального захисту населення. За результатами ознайомлення з профілями наукових керівників на інтернет-сторінці кафедри економіки та інших кафедр факультету економіки і підприємництва у Google Scholar та наукометричних системах Scopus та Web of Science встановлено, що всі вони є активними науковцями-дослідниками та мають дотичні до напрямку (тематичі) досліджень здобувачів ОНП публікації. Це також підтверджується співставленням тем дисертацій і публікацій у таблиці відповідності наукових інтересів керівників і аспірантів, поданій на запит ЕГ (<https://office.naqa.gov.ua/409eff68-a0ec-42b0-9e55-8899bb5330b6>). Наукові керівники та викладачі допомагають аспірантам і стимулюють в таких заходах, як обговорення стану дисертації, проведення власних наукових досліджень, написання наукових публікацій, підготовка до виступу на конференціях, семінарах, набуттю навичок soft skills, пошук можливостей для міжнародної мобільності. Це, зокрема, впливає із спілкування з п'яти науковими керівниками аспірантів, які детально розповіли про зв'язок своїх досліджень та публікацій з темами аспірантів (Зустріч 8, 30.06.21, 11.15 -11.45).

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

Забезпеченню апробації результатів наукових досліджень здобувачів ОНП ЗВО сприяє видання наукового журналу Збірник наукових праць Уманського НУС (<https://journal.udau.edu.ua/ua/index.html>), в якому здобувачі мають можливість на пільгових умовах опублікувати статті. Згідно Наказу Міністерства освіти і науки України № 1301 від 15 жовтня 2019 р., збірник наукових праць включено до категорії Б Переліку наукових фахових видань України з економічних (051, 072, 073, 075, 076, 241, 281) спеціальностей. Факультет економіки та підприємництва щорічно організовує Міжнародну науково-практичну конференція, у якій здобувачі мати змогу взяти участь задля апробації результатів свого дослідження. Розуміючи вагомість міжнародної апробації своїх досліджень, аспіранти визнають певні труднощі з цим питанням. 40% здобувачів ОНП звернули увагу на наявність організаційних та технічних складнощів, пов'язаних з публікацією досліджень у виданнях, включених до наукометричних баз (<https://ket.udau.edu.ua/assets/files/akademichna-dobrochesnist/anketuvannya.pdf>). Під час зустрічі з науковими керівниками проректор, професор Мальований Михайло Іванович розповів про гнучку, адаптовану до потреб аспірантів систему наукового консультування, сприяння у зборі інформації, пошуку видань для публікації результатів досліджень. Як впливає із зустрічі із здобувачами, вони обізнані стосовно можливостей опублікування наукових

результатів. З таблиці порівняння наукових керівників та здобувачів, наданої на запит ЕГ видно, що аспіранти публікуються у вітчизняних (Економіка АПК, Вісник ХНАУ, Серія «Економічні науки») та зарубіжних фахових виданнях (Turystyka i Rozwój Regionalny, Польща) та збірниках матеріалів конференцій (переважно університетських та всеукраїнських в також зарубіжних – в Болгарії, Іспанії, Польщі).

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

В університеті функціонує Відділ міжнародних зв'язків (ВМЗ), який є координуючим структурним підрозділом Уманського НУС, створеним для розробки та впровадження стратегії міжнародної діяльності університету, розширення та поглиблення закордонних контактів, сприяння розвитку міжнародного співробітництва у сфері освіти та науки. Зокрема до напрямків роботи відділу належить допомога здобувачам ВО у мобільності та надання можливості підвищення кваліфікації в обраній сфері за кордоном (<https://foreign.udau.edu.ua/pro-kafedru/viddil-mizhnarodnih-zvyazkiv-umanskogo-nus.html>). На інтернет сторінці університету у закладці «Наука та інновації» міститься інформація (<https://science.udau.edu.ua/stipendii-programi-granti.html>) щодо грантів, програм, конкурсів - як всеукраїнських так і зарубіжних. Варто зауважити, що інформація несистематизована, терміни щодо подання аплікацій у більшості випадків давно пройшли (2016 -2020 рр.). Фактично лише три останні джерела інформації є актуальними, з них одне стосується мобільності. В той же час можливості для міжнародна кредитної мобільності аспірантів в університеті існують у рамках двома програмам Erasmus+ : 1. Erasmus+ Programme «Mobility for learners and staff» Higher Education Student and Staff Mobility Inter-institutional agreement 2014-2021; The Mazovian State University in Plock, Plock, Poland. 2. Erasmus+ Programme «Mobility for learners and staff» Higher Education Student and Staff Mobility Inter-institutional agreement 2018-2021; The Jacob of Paradies University, Gorzow Wielkopolski, Poland. Жоден з опитуваних здобувачів ОНП «Економіка» не брав участі у програмах міжнародної академічної мобільності. З перерахованих ними проблем, які виникають при бажанні прийняти участь у міжнародному обміні чи стажуванні 42 % здобувачів визначили незначну кількість місць за програмами міжнародної академічної мобільності, 40% - наявну різницю у навчальних планах вузів-партнерів та 18% - недостатню пропозицію закордонних вузів-партнерів (<https://ket.udau.edu.ua/assets/files/akademichna-dobrochesnist/anketuvannya.pdf>). Водночас аспіранти (насамперед 3-4 років навчання - Бленда Н.О., Мальована М.М.) беруть участь у міжнародних конференціях, публікують статті у міжнародних виданнях. Окрім того публікують англійською мовою тези доповіді навіть в матеріалах всеукраїнських конференцій, маючи на меті викликати зацікавлення міжнародної наукової спільноти.

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

Наукових керівники аспірантів є керівниками і виконавцями дослідницьких проектів. Проф., д.е.н. Непочатенко О.О. є керівник наукових тем «Стратегія економічного розвитку агропромислового комплексу України: трансформація пріоритетів та механізм їх реалізації. Номер держ. реєстрації: 0112U000596» та «Розробка науково-економічних засад соціально- економічного розвитку аграрної сфери. Номер держ. реєстрації: 0113U002613». Проф, д.е.н Мудрак Р.П. - «Соціально-економічні пріоритети розвитку національної продовольчої системи в умовах глобалізації» (0111U010418). Мальований М.І. - НДР «Фінансове забезпечення соціального захисту населення України» (0111U001929). Мудрак Р.П. «Соціально-економічні пріоритети розвитку національної продовольчої системи в умовах глобалізації» (0111U010418). Д.е.н., доцент Бурляй А.П. - відповідальний виконавець НДР «Розробка і впровадження адаптивних технологій вирощування суниці та порівняння їх економічних ефективностей». Номер державної реєстрації: 01118U003749, 2019 р. Результати досліджень за виконаними проектами наукові керівники публікують у фахових наукових виданнях, монографіях, матеріалах конференцій, періодичних закордонних наукових виданнях, зокрема таких, що входять до міжнародних наукометричних баз (включаючи Scopus і Web of Science). За результатами опитування здобувачів на запитання «Яким чином популяризується академічна доброчесність в Уманському НУС?» найбільшу кількість відповідей отримали: роз'яснювальна робота серед викладачів і студентів -59,1%, проведення семінарів-тренінгів – 28,6 %, застосування Кодексу академічної доброчесності – 6,8 % (<https://mon.udau.edu.ua/assets/files/anketi/zvit-po-anketuvannyu-zdobuvachiv-vishnoi-osviti-unus-2020.pdf>). Ці ж форми реалізації ефективних практик дотримання академічної доброчесності висвітлювались керівниками і аспірантами під час зустрічі 4 зі здобувачами вищої освіти ОНП «Економіка» та зустрічі 8 з науковими керівниками аспірантів.

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

У «Положенні про академічну мобільність студентів та викладачів» (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2019/kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti-unus-2019-1.pdf>) встановлені загальні принципи, цінності, норми та засади академічної доброчесності, правила поведінки учасників освітнього процесу та співробітників а також визначено відповідальність за її порушення. Зокрема для

НПП наслідком порушення доброчесності може бути (п. 5.1): відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання; позбавлення присудженого наукового ступеня чи присвоєного вченого звання; відмова в присвоєнні або позбавлення присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії; позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи обіймати визначені законом посади; догана; недопущення до участі у конкурсі на заміщення вакантної посади; позбавлення на певний трок премій та надбавок, інших заохочень, визначених чинним трудовим законодавством, Колективним договором, внутрішніми нормативними документами. Наслідком для здобувачів може бути (п. 5.2): повторне проходження оцінювання (контрольна робота, екзамен, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування з Університету. На основі результатів опитування здобувачів ОНП можна зробити висновок, що на думку опитуваних, спостерігається тенденція покращення ситуації стосовно проявів академічної недоброчесності. 80% аспірантів із загальної кількості опитаних стверджують, що не стикалися з її проявами. Серед запропонованих варіантів, які санкції щодо аспірантів можуть бути доцільними у разі виявлення і доведення академічної недоброчесності варіант повторного проходження оцінювання (залік, іспит, контрольна робота) отримав найвищий відсоток (100%) - <https://ket.udau.edu.ua/assets/files/akademichna-dobrochesnist/anketuvannya.pdf>. Фактів порушення академічної доброчесності у науковій діяльності керівників аспірантів не виявлено.

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

На кафедрі економіки та інших кафедрах, до яких належать керівники аспірантів, виконується держбюджетна наукова тематика, до якої залучаються аспіранти. Університет підтримує апробацію результатів наукових досліджень здобувачів ОНП через пільгові умови публікації у науковому фаховому економічному журналі, а також участь у наукових конференціях студентів, аспірантів та молодих вчених, що організуються щорічно ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

Наявність організаційних та технічних складнощів, пов'язаних з публікацією досліджень у виданнях, включених до наукометричних баз. Рекомендовано: Провести тренінги щодо підготовки статей до рецензованих (peer-reviewed) видань у наукометричних базах даних; розглядати ці питання у рамках освітніх компонент (таких як Академічне письмо та ін.). Ні один із опитуваних здобувачів не брав участі у програмах міжнародної академічної мобільності. Недостатнім є інформування здобувачів про можливості академічних обмінів, міжнародні наукові проекти, до яких можуть долучитися аспіранти. Існує потенціал для більшого залучення здобувачів ОНП до міжнародної академічної спільноти. Рекомендації: Інформувати здобувачів (з урахуванням тематики їхніх досліджень) про можливості академічних обмінів, стажувань у міжнародних організаціях, міжнародні наукові проекти, до яких можуть долучитися аспіранти, тематично близькі зарубіжні наукові конференції та можливості публікації статей у міжнародних виданнях, що індексуються у Scopus та Web of Science.

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

ОНП «051 Економіка» має значний рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 10.1-10.6. Факти активної наукової діяльності наукових керівників, зокрема виконання ними функцій керівників чи відповідальних виконавців держбюджетної та спрямованість наукової тематики дисертацій аспірантів за тими ж напрямками, наявні можливості для апробації результатів досліджень здобувачів стал вирішальними при виборі оцінки В. Недоліки, що стосуються недостатньої залученості до міжнародної мобільності не стали критичними, оскільки здобувачі та їхні керівники уже активно працюють у цьому напрямку. ОНП «051 Економіка» та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають Критерію 10 на рівні В з недоліками, що не є суттєвими.

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Наукові досягнення Уманського національного університету садівництва відомі як в Україні, так і за її межами завдяки науковим школам, очолюваним видатними вченими. У консолідованому рейтингу ТОП-200 університет займає 94 позицію, 2 місце в Україні у рейтингу екологічності UI GreenMetric World University Rankings, входить до ТОП-10 рейтингу кращих навчальних закладів аграрного профілю, посідає 147 сходинку у світовому рейтингу університетів Webometrics. В університеті здійснюється підготовка «докторів філософії» за 10 спеціальностями. Документи, які регламентують освітній процес регулярно переглядаються та оновлюються. Нормативна база ЗВО, контрольні заходи та оцінювання здобувачів ВО, рівень кваліфікації НПП, матеріально-технічне забезпечення забезпечують добрі практики освітньо-наукового процесу на третьому рівні вищої освіти за ОНП 051 «Економіка». З відео усіх зустрічей ЕГ можна пересвідчитися, що усі вони відбувалися за регламентом роботи ЕГ (програмою візиту), усі учасники були присутні. Загальні враження про функціонування ОНП, прозорості та публічності інформації за ОНП, в усіх стейкхолдерів і ЕГ – позитивне. Проведення акредитації у дистанційному форматі з наданням документів, інструкцій і фотографій об'єктів на запит ЕГ та відеоекскурсією територією студмістечка, приміщеннями навчальних корпусів, кабінетів пов'язаних з ОНП дозволило ознайомитися з усіма необхідними документами, матеріально-технічною базою, провести ґрунтовне спілкування з фокус-групами. Усі учасники зустрічей були відкритими, доброзичливими до ЕГ і розмовляли державною мовою. Експертна група надала низку рекомендацій, спрямованих на підвищення ефективності діяльності ОНП та ЗВО в цілому. Зокрема, рекомендовано удосконалити практики дотримання академічної доброчесності, розширити академічну мобільність здобувачів, їхні навички з підготовки публікації до видань у наукометричних базах, та ґрунтовно використовувати напрацювання аналогічних іноземних докторських програм для удосконалення ОНП «Економіка».

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	B

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Соловій Ігор Павлович

Члени експертної групи

Штулер Ірина Юріївна

Устіловська Анастасія Сергіївна